

Forord

Bystyret vedtok handlingsprogrammet i møte 14.12.06, sak 174/06. Protokoll og oversikt over bystyrets endringer i forhold til rådmannens forslag datert 01.11.06 følger vedlagt.

Bystyrets største endringer på driftsbudsjettet i forhold til rådmannens budsjettforslag er innarbeidelse av 54 mill kr til prosjekt heltid i helse- og sosialsektoren. Prosjektet skal utredes i 1. kvartal 2007 og er vedtatt satt i verk senest 1. mai 2007. Det er bevilget 9 mill kr i 2007 med videreføring på 15 mill kr årlig i perioden.

Det ble videre vedtatt redusert effektiviseringskrav i skolesektoren med 28 mill kr i perioden i forhold til rådmannens forslag. Formålet med dette er at den ordinære grunnskoledriften i hovedsak skal skjermes for effektiviseringstiltak.

Bystyrets største endringer på investeringsbudsjettet er økt investering på sykehjem med 16 nye plasser på Ternevig. Dette utgjør 10 mill kr i 2007 og 20 mill kr i 2008.

Totalt vedtok bystyret en utgiftsøkning på driftsbudsjettet på 176,8 mill kr i fireårsperioden. Økningen er hovedsakelig finansiert ved økt rammetilskudd (63 mill kr), lavere netto finans (56 mill kr), reduserte pensjonsutgifter (23 mill kr), økt momskompensasjon (10 mill kr) og bruk av disposisjonsfond på ca 20 mill kr.

Investeringsbudsjettet er økt med 55,7 mill kr i perioden og dette er finansiert ved økt låneopptak.

Kristiansand kommune bruker om lag netto 2,2 milliarder til tjenesteproduksjon over driftsbudsjettet hvert år i perioden. Disse midlene er fordelt i henhold til de sektorvise prioriteringene som politikerne har vedtatt på bakgrunn av kommunens visjon.

Kommunens visjon er at vi tror på muligheter!

Vi tror og vet at vi har muligheter og vi vil gjøre en viktig innsats for innbyggerne, byen og landsdelen framover.

VEDLEGG: PROTOKOLL BYSTYRESAK 172-179 MØTE 14.12.06	3
1 Innledning	4
1.1 Det kommunale styringssystem	4
2 Hovedlinjer i handlingsprogrammet	6
3 utfordringer	7
3.1 Kommuneplanens satsingsområder	7
3.2 Økonomiske rammer	13
3.2.1 Frie inntekter	13
3.2.2 Befolkningsutvikling	15
3.3 En kommune i utvikling	16
3.3.1 Kommunens handlefrihet sikres	16
3.3.2 En moderne og fremtidsrettet organisasjon	17
3.3.3 Arbeidsgivervirksomheten	18
3.3.4 Kristiansand kommune har god beredskap	20
4 Hovedoversikt og fordeling for driftsbudsjett og investeringer	22
4.1 Fordeling av disponible inntekter – budsjettskjema 1 A	22
4.2 Hovedoversikt driftsbudsjett – budsjettskjema 1 B	23
4.2.1 Renter og avdrag	24
4.3 Investering	25
4.3.1 Investeringer pr. sektor	25
4.3.2 Hovedoversikt investering og finansiering	25
4.3.3 Lånegjeld	26
5 Sektorvise prioriteringer	28
5.1 Rådmannens stab	28
5.1.1 Periodemål på sektorens arbeidsgiverpolitikk	28
5.1.2 Kommuneplanens satsingsområde - periodemål	29
5.1.3 Driftsbudsjett	31
5.1.4 Investeringer	32
5.2 Undervisnings sektoren - Barnehage	32
5.2.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk	32
5.2.2 Kommuneplanens satsingsområde - Periodemål	33
5.2.3 Driftsbudsjett	35
5.2.4 Investeringer	36
5.3 Helse og sosial sektoren	37
5.3.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk	37
5.3.2 Kommuneplanens satsingsområde - periodemål	37
5.3.3 Driftsmål	42
5.3.4 Driftsbudsjett	43
5.3.5 Investering	44
5.4 Kultur sektoren	45
5.4.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk	45
5.4.2 Kommuneplanens satsingsområde - periodemål	45
5.4.3 Driftsmål	48
5.4.4 Driftsbudsjett:	48
5.4.5 Investeringer	50
5.5 Teknisk sektor	50
5.5.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk	50
5.5.2 Kommuneplanenes satsingsområde - periodemål	51
5.5.3 Driftsmål	54
5.5.4 Driftsbudsjett:	55
5.5.5 Investeringer	58
5.6 Teknisk sektor 5.2 - Kristiansand Eiendom	59
5.6.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk	59
5.6.2 Kommuneplanens satsingsområder – periodemål	59
5.6.3 Driftsbudsjett	60
5.6.4 Investeringer	62
5.7 Administrasjonssektoren	63
5.7.1 Arbeidsgiverpolitikk	63

5.7.2	Kommuneplanens satsingsområder – periodemål.....	63
5.7.3	Driftsmål	64
5.7.4	Driftsbudsjett	65
5.7.5	Investeringer.....	67
5.8	Skolesektoren	67
5.8.1	Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk	67
5.8.2	Kommuneplanens satsingsområder - Periodemål	68
5.8.3	Driftsbudsjett:	71
5.8.4	Investeringer:.....	72
6	Samlet plan- og utredningsprogram	73
7	Samlet investeringsoversikt 2007-2010	89
8	Betalingssatser.....	97

VEDLEGG: PROTOKOLL BYSTYRESAK 174/06 MØTE 14.12.06

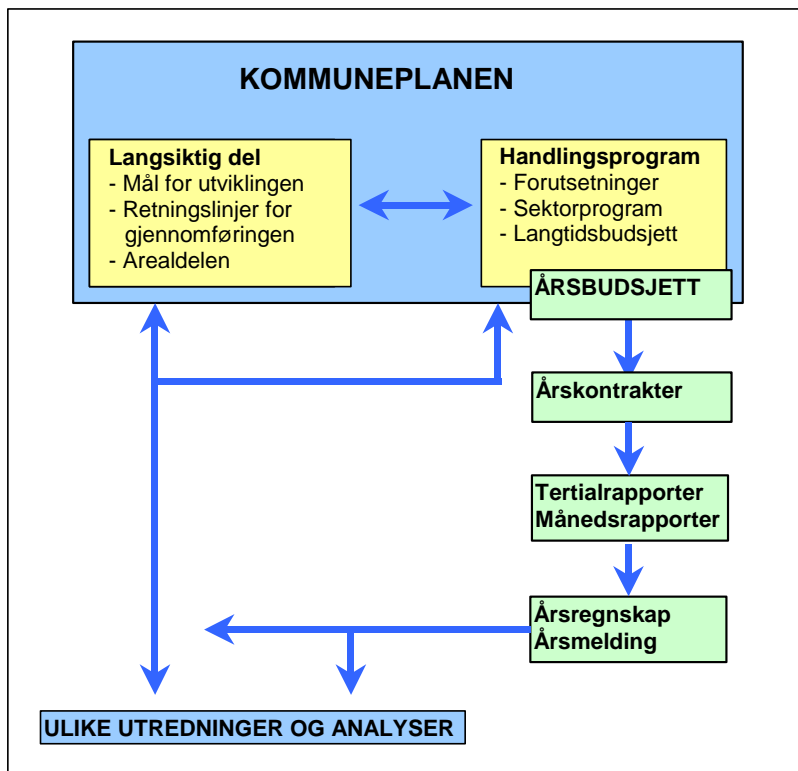
1 INNLEDNING

1.1 Det kommunale styringssystem

Behov og muligheter er i stadig endring. Arbeidet med innholdet i kommunens styringsdokumenter er en kontinuerlig prosess. Kommuneplanens langsiktige del rulleres hvert 4. år, mens handlingsprogrammet rulleres hvert år.

Resultater fra foregående år og tertialsviser rapporter i budsjettåret er viktig dokumentasjon for å vurdere om vedtatte mål er nådd og prioriteringer fulgt opp.

Kommunens årsrapport for 2005 samt de sektorvise årsrapportene har gitt viktig informasjon for arbeidet med handlingsprogrammet. Årsbudsjett for 2007 inngår som 1. år av handlingsprogrammet 2007 -2010.

Figuren illustrerer de viktigste styringsdokumenter i kommunens plan- og økonomistyring og sammenhengen mellom disse.

Handlingsprogrammet for 2007-2010 er tredelt:

- Del 1: Hoveddokument
- Del 2: Sektorkapitler
- Del 3: Fakta og analyser

Del 1 er selve handlingsprogrammet. Det inneholder alle momenter på kommune og sektornivå som skal vedtas av bystyret.

Del 2 gir en bred beskrivelse av sektorenes aktiviteter og utfordringer. Forslag til mål og ressursbruk er sammenfallende med det som presenteres i del 1, i tillegg gjøres det rede for utvalgte mål og tiltak utenfor rammen.

Del 3 inneholder fakta og analyser som er grunnlag for beslutningene. Det omhandler kommunen som organisasjon (herunder personalmessige forhold), KOSTRA-tall, økonomiske analyser og utviklingstrekk i samfunnet.

Kommunens ulike roller som tjenesteprodusent, forvalter/myndighetsutøver og samfunnsaktør påvirker handlingsprogrammets utforming. Handlingsprogrammet er strukturert i forhold til de fire satsingsområdene i kommuneplanen. Oppfølgingen innenfor satsingsområdene uttrykkes gjennom:

- Periodemål som beskriver prioriterte områder for kommunen som samfunnsaktør, tilrettelegger og myndighetsutøver, samt en del kollektive tjenester/goder.
- Periodemål med indikator som uttrykker mål innenfor ny satsing eller endring (mengde, økonomi eller kvalitet) i tjenesteproduksjonen der status pr 2006 er kjent.

Driftsmålene uttrykker en standard knyttet til den tjenesten som kommunen yter overfor brukere og i interne tjenester. Dette er mål som ikke uttrykkes bare i forhold til satsingsområdene i kommuneplanen, men som omfatter hele virksomhetens tjenesteyting.

Plan og utredningsprogram viser en samlet prioritering av kommunens plan- og utredningsoppgaver både i forhold til vedtatte satsingsområder, generell organisasjons- og tjenesteutvikling og en forvaltningsmessig oppfølging av kommuneplanens arealdel.

Gjennomgående strategiske grep for å sikre kommunens økonomisk handlefrihet og nødvendig omstilling og utviklingsutvikling, herunder arbeidsgiverpolitikk er samlet under tittelen En kommune i utvikling. Sektorovergrepene i del 1 viser utfordringer og periodemål på kommunenivå. Disse følges opp i det enkelte sektorkapittel i del 2 med periodemål tilpasset utfordringer på sektornivå innenfor de ulike tema.

2 HOVEDLINJER I HANDLINGSPROGRAMMET

Hovedlinjene i vedtatt handlingsprogram følges i stor grad opp. Høyt investeringsnivå og satsing innen omsorg er muliggjort delvis ved årlig økning av eiendomsskatten, omprioritering og effektivisering av driften, realvekst i frie inntekter, tilskuddsordninger fra Staten, høyere avkastning på kommunefondet, økt utbytte fra aksjeselskap (hovedsakelig Agder Energi A/S og KNAS) samt gradvis å tilpasse avdragstiden til gjenværende levetid på anleggsmidlene. Det er likevel i perioden en underbalanse på 106,5 mill. kr. som må finansieres ved bruk av disposisjonsfond. Det forventes at det sentrale disposisjonsfondet vil være om lag 130 mill kr ved utgangen av 2006.

Satsingen innen omsorg er fulgt opp. Bystyret vedtok å bruke 54 mill kr i perioden på prosjekt heltid. Prosjektet skal utredes fra januar og settes i verk senest 1. mai 2007. 9 mill kr er satt av i 2007, deretter 15 mill kr årlig fram til 2010. Det blir en økning på 44 sykehjems plasser fra 2006 til 2010, og antall nye omsorgsboliger i perioden er 50. I tillegg er det innarbeidet 15 nye dagplasser på Prestheia sykehjem i forhold til 2006. Rehabilitering av Ternevig og Grim sykehjem medfører at antall sykehjems plasser "bare" økes med 2 i disse institusjonene. Dette skyldes økt romstørrelse for å tilfredsstillе dagens standard.

Det er videre en betydelig satsing på opprustning av eksisterende skoler og nye skolebygg.

Netto renter, utbytte og avdragsutgifter stiger med 89,4 mill kr fra 2007 til 2010.

Som landsdelsenter har Kristiansand et særlig ansvar for å tilrettelegge for utvikling av de regionale kulturinstitusjonene slik at det etableres viktige arenaer for hele Sørlandet. Kommunens andel av finansieringen av nytt teater- og konserthus er innarbeidet. Det er i tillegg vedtatt en gradvis økning i driftstilskuddene til brukerinstitusjonene. Kommunen bidrar til realisering av ny fotballstadion som står ferdig i 2007. Ishall på Idda ferdigstilles i 2008 og er første trinn i utviklingen av dette området. Det arbeides fortsatt med å få realisert et aktivitetssenter ved Bystranda og museumspark på Odderøya.

I handlingsprogram 2007-2010 er det lagt opp til følgende netto driftsresultat:

	2007	2008	2009	2010
Korrigert netto driftsresultat*	-31,4	11,2	1,4	-32,6
Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-10,4	-11,8	-14,8	-14,8
Bruk/avsetning disposisjonsfond	-42,0	-0,7	-16,2	-47,5

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond

3 UTFORDRINGER

3.1 Kommuneplanens satsingsområder

Kommunen har visjonen *Vi tror på muligheter*.

Satsingsområdene *Landsdelsenter og regional utvikling, Vekst og verdiskaping, Levekår og livskvalitet* og *Bærekraftig utvikling* bygger opp om visjonen. I dette kapitlet omtales de viktigste utfordringene for perioden 2007 – 2010.

Landsdelsenter og regional utvikling

Regjeringen har bestemt at ny forvaltningsstruktur fra 2010 fortsatt skal ha tre folkevalgte forvaltningsnivåer. Kristiansands ambisjon er å bli landsdelshovedstad i en ny region. Det fordrer aktivt arbeide for å utvikle byens rolle som en viktig samarbeidspartner for alle aktører i landsdelen. Videre må vi øke bevisstheten i egen organisasjon på hva det innebærer å være landsdelsenter, og skape troverdighet i rollen som drivkraft og landsdelsenter overfor regionens innbyggere. Måltrettet arbeid sammen med de andre storbyene i Norge er i fokus og er også viktig for å sikre at byene får en motorrolle i de nye regionene som skal etableres. Det er også behov for å framskaffe aktuell storbyespesifikk kunnskap som ikke fanges opp gjennom øvrig kommunalforskning eller andre forskningsprogrammer.

HiA blir universitet. Kommunen vil bidra til at universitetsstatusen brukes for å profilere regionen. Det er viktig at institusjonen fortsetter sin utvikling i samarbeide med næringslivet og andre offentlige aktører for å møte regionens behov.

Som landsdelsenter har Kristiansand et særlig ansvar for å tilrettelegge for utvikling av de regionale kulturinstitusjonene og for at Kvadraturen skal bli et attraktivt og pulserende bysenter for hele regionen.

Agderforsknings sluttrapport *Samspill i fem norske byregioner* viser at Kristiansand en service- og handelsby. Det er en utfordring å bidra til at byen får større betydning som mangfoldig kultur- og opplevelsesby for sitt omland, og at den bli mer synlig nasjonalt og internasjonalt. Særlig på investeringsiden er det behov for store løft for at Kristiansand skal fylle rollen som landsdelsenter. Det er en utfordring å få bedre arenaer for produksjon og formidling av kultur. Kilden teater- og konserthus vil bli en slik arena.

Planlagte utviklingsprosjekter i Kvadraturen fører til at flere tiltak er nødvendig for å møte trafikkøkningen disse prosjektene gir.

Å opprettholde full barnehagedekning er vesentlig for å bli oppfattet som et attraktiv landsdelsenter.

Landsdelen har et utnyttet potensial for utvikling og vekst ved at det er relativt svak kvinnedeltagelse i alle deler av samfunns- og arbeidslivet. Agderfylkene har over flere år ligget i bunnen av SSB s likestillingsindeks.

Mange viktige infrastrukturprosjekter er i ferd med å bli realisert på Sørlandet, men fortsatt har regionen store utfordringer. Bedre infrastruktur vil binde Sørlandet sammen, gjøre samhandling lettere og gi økt konkurransekraft.

Kjevik flyplass vil bli utvidet slik at den tilfredsstillende alle nye sikkerhetsmessige krav, samt krav som stilles for relevante flytyper og aktuelle flyruter. En styrking av regionens luftfartsmiljø vil ha en positiv synergi med regionens øvrige næringsliv.

E39 gjennom Kristiansand er avklart i overordnet plan. I perioden vil strekningen bli regulert, men den er ennå ikke finansiert. Det er derfor svært viktig at ny E39 prioriteres i Nasjonal transportplan 2010 – 2019.

Kristiansand havns første byggetrinn på Kongsgård/Vige med tilknytning til E18 er gjennomført. Havnevirksomheten på Silokaia flyttes dit i løpet av 2007. Ca. år 2020 skal dagens containerhavn flyttes til Kolsdalsbukta / KMV- området. Den nye containerhavna er ennå ikke påbegynt, og er avhengig av store mengder fyllmasse for å bli opparbeidet. Deler av denne massen skaffes fra ny E39 gjennom Kristiansand. Ny E39 gir også den nye containerhavna direkte adkomst til stamvegnettet. Det er derfor en forutsetning for den nye containerhavna at E39 blir gjennomført.

Knutepunkt Sørlandet vil få ny og mer representativ politisk styringsmodell høsten 2007. Ved at stadig flere oppgaver løses i interkommunalt samarbeid åpnes nye muligheter til økt integrering og bedre løsninger på politikkområder, produksjon av støttetjenester og annen tjenesteproduksjon. Samarbeidet gir utfordringer på informasjonsflyt og gode rutiner mellom den enkelte kommune og Knutepunktsamarbeidet, samt åpenhet og innsyn for befolkningen. På politikkområdet vil det være viktig å få på plass en samordnet areal-, transport- og næringspolitikk som kan gi grunnlag for mer bærekraftig vekst i regionen.

EU introduserer en ny programperiode fra 2007. De nye medlemslandene har nå også kommet i gang med tildelinger under EØSs finansieringsordninger. Å delta i ulike programmer gir kommunen muligheter for utvikling av egen organisasjon, bidrar til utvikling i vår region og styrker det internasjonale samarbeid som pågår mellom ulike aktører.

Vekst og verdiskaping

Kommuneplanens ambisiøse mål for vekst og verdiskaping er utgangspunkt for et målrettet arbeid med utvikling av innovasjonssystemet. Kristiansand har sammen med nabokommunene, næringslivet, academia og andre offentlige aktører etablert prosjektet "Storby – innovasjon 2010" for å utvikle et konkurransekraftig innovasjonssystem på Sørlandet. Vi vil ha fokus på samhandling med fylkeskommunen og andre offentlige aktører for at vi skal fremstå som et oversiktlig og enhetlig offentlig apparat.

Regionen, byen og våre sterke kompetansecluster er for dårlig kjent både lokalt og nasjonalt. Kommunen må sammen med næringslivet kartlegge hvilke cluster som finnes i regionen, synliggjøre deres virksomhet og legge til rette for utvikling.

Kulturbasert næring og turisme vurderes å ha et stort vekstpotensial. Kommunen må medvirke til at det legges til rette for utvikling av disse næringene på Sørlandet. Gjennom Kunnskapsparken og sammen med andre har kommunen en viktig rolle i å koble kunst og næringsvirksomhet, skape innovasjonsarenaer og utvikle et godt inkubatortilbud. For turistnæringen er det viktig at kommunen medvirker til å samordne innsatsen fra de offentlige aktørene som skal bistå næringen, samt utvikle regionens egne turistattraksjoner.

Regionens It-kompetanse har ikke gode nok vekstvilkår, og vår region scorer lavt på FoU rating. Det er store muligheter innen relevante EU-støttende satsingsområder.

I den nylig gjennomførte omdømmemålingen blir Kristiansand anerkjent som en god utdanningsby. Kommunen har en viktig rolle å ivareta som vertskapsby for det fremtidige Agder universitet, og som tilrettelegger for videre utvikling som attraktiv kunnskapsby og studentby.

Mangel på arbeidskraft preger store deler av næringslivet. Omdømmemålingens svar på hvordan omverden ser på påstanden "Sørlandet har mange og interessante jobber for folk med høyere utdanning" viser at vi har et stort forbedringspotensial. Det er en utfordring i perioden å arbeide med synliggjøring og profilering av byen og regionen i nært samarbeid med academia og næringsliv .

Det blir snart vedtatt ny strategisk næringsplan for Knutepunkt Sørlandet-kommunene. Implementering av denne blir viktig fremover. I den forbindelse må kommunene også vurdere hvordan næringsarbeidet blir organiseres.

Å sikre tilstrekkelige og attraktive arealer til næringsvirksomhet er en utfordring. En ny kartleggingen konkluderer med at det er tilfredsstillende arealreserver for industri og kontorvirksomhet i inneværende kommuneplanperiode. For arealer til forretning er situasjonen mer prekær. Gitt at den etterspørselen kommunen nå opplever vedvarer, vil vi ha en stor utfordring med å sikre en forsvarlig arealreserve til annen næringsvirksomhet.

Levekår og livskvalitet

Fordelingen av inntekt mellom ulike grupper i samfunnet er blitt skjevare de siste årene. Helse- og uhelse er ulikt fordelt etter sosioøkonomisk status. Kommunen må arbeide med utjevning av levekår.

Kristiansand har fortsatt dårlig skår på samleindeks for levekår 1995 – 2006. Blant de utvalgte bykommuner vi sammenligner oss med er det bare Skien som har større innslag av levekårsproblemer enn Kristiansand. Kristiansand har bedret sine skår siden 2005.

Kristiansand ligger fortsatt høyest når det gjelder sosialhjelpstilfeller pr. 100 innbyggere, men ledigheten blant unge har gått markert ned siden 2003. Nedgangen er noe større enn i sammenlignbare kommuner.

Kommunen har fortsatt utfordringer med å forebygge og ivareta ungdom som faller ut av skole og arbeidsliv(drop-out). Dette krever tverrsektoriell og samordnet oppfølging. Satsingen forutsetter godt samarbeid både på system og individnivå, særlig med Fylkeskommunen og videregående skoler.

Det er fortsatt en utfordring å forebygge økende opphoping av dårlige levekår i noen bomiljøer. *Forstudierapport, identifisering av områder for nytt bomiljøprosjekt i Kristiansand* avklarer at Slettheia, Justvik og Ytre Vågsbygd har særlige utfordringer.

Kristiansand har, som andre storbyer, utfordringer knyttet til å forebygge vold. SSBs statistikk over voldsaker de ti siste år viser at Kristiansand ligger på et relativt stabilt og høyt nivå. Det er også store utfordringer knyttet til vold i nære relasjoner, familievold.

Kvinner i Kristiansand ligger lavere enn de andre storbyene på likestillingsindeksen til SSB, og Kristiansand skiller seg spesielt ut ved kvinners lave tilknytning til arbeidslivet. Det er viktig å få ungdom til å ta fremtidsvalg utfra egne talenter og ønsker, mer enn tradisjonell og kjønnsbestemt tenking.

Utfordringer innen folkehelsen ses i sammenheng med sykdomstall. NAV's årstall for sykemeldte 2004 viser at 33% av sykemeldingene skyldes muskel - skjelettlidelser, og 18% psykiske lidelser. Et viktig trekk i bildet er at Vest - Agder har høyere kreftforekomst enn nesten alle andre fylker. Kreftregisterets tall viser at vi ligger 10% høyere enn landet ellers på nye tilfeller. Over lang tid har det vært økende tendens til fysisk inaktivitet både blant barn, unge og voksne. Nedgangen er størst i omfanget av fysisk aktivitet forbundet med dagliglivets gjøremål. Deltagelse i idrett er økende, men kan ikke veie opp for dette. Manglede aktivitet er en trussel for helsen og kan medføre vektøkning, dårlig motorikk og ulike livsstilsykdommer.

Kristiansand kommune er oppnevnt som ressurskommune for universell utforming. Det er en tverrsektoriell utfordring å legge til rette for løsninger og tiltak som forenkler livet for alle. Det gjelder å sikre at tjenestetilbud, produkter, kommunikasjonsmidler, bygde omgivelser osv, blir slik at alle har samme mulighet til å delta på ulike samfunnsarenaer.

Kommunen har en klar målsetting om å se utbygging av anlegg i nærmiljøene i sammenheng. Flerbruksløsninger gir god synergieffekt og er totalt sett økonomisk gunstig både når det gjelder investeringer og drift. Selv om kommunen over flere år har satset betydelige ressurser for å sikre gode nærmiljøområder, er det fortsatt områder som ikke har et godt tilbud.

Innen flere fagområder er det økende etterspørsel etter kommunens tjenester. Kommunen vil ha en sterk økning av antall eldre over 90 år fram til 2012. 90% av denne brukergruppen har gjennomsnittlig stort behov for omsorgstjenester. Viktig er også økningen i gruppen 85-89 år. Disse har lavere brukerfrekvens av omsorgstjenester, men gruppen er til gjengjeld større i antall. Etterspørselen er størst innen tjenesten hjemmesykepleie, hjemmehjelp og omsorgslønn. Behovet for hjemmebaserte tjenester vil øke med rundt 19% frem til 2020, institusjonsbasert omsorg med 21,7%.

Etterspørselen etter oppfølgingstjeneste til mennesker i en vanskelig livssituasjon med sammensatte problemstillinger (rus/sosial/psykiatri) er økende for alle aldersgrupper. Det er problematisk å erverve boliger/tomtearealer til brukergruppen. Særlig har etterspørselen av omsorgstjenester til barn, unge og rusmisbrukere med familier økt vesentlig.

Kristiansand er en flerkulturell by med innbyggere fra mer enn 130 ulike nasjoner. Språk og arbeid er viktige faktorer for å få til en god integrering. I grunnskolen er det mellom 1000 og 1100 minoritetsspråklige elever. Ca. 950 av disse har rett til særskilt norskopplæring fordi språkferdighetene ikke er gode nok til å følge vanlig læreplan i norsk. Mer enn 30% av elevene som får særskilt norskopplæring er født i Norge. Dette viser at det er nødvendig å satse på å forbedre språkkunnskapene. Her er skolen og særlig barnehage en viktig arena. Det er en sentral utfordring å oppnå bedre rekruttering av minoritetsspråklige barn i barnehagene. Av barn med minoritetsspråklig bakgrunn er 56% i barnehage, mens den totale dekningsprosenten pr sept 2006 er på 88%.

Bærekraftig utvikling

Bystyret ratifiserte 24.8.2005 Aalborgforpliktelsene. For å følge opp disse og konkretisere satsingsområdet Bærekraftig utvikling utarbeides det høsten 2006 en Strategiplan for bærekraftig utvikling. Høsten 2006 sluttbehandles forslag til Klima- og energiplan i bystyret. Disse planene vil bli innarbeidet i handlingsprogrammet fra 2008.

Klima- og energiplanens visjon "Kristiansand benytter bare fornybar energi, og utslippet av klimagasser ligger på et bærekraftig nivå" innebærer store utfordringer for Kristiansand både som samfunn og organisasjon. Klimagassutslippene i Kristiansand har vært blant de høyeste i landet bl.a. pga. store industriutslipp. Målsettingen i klima- og energiplanen er at klimautslippet i kommunen i 2010 ikke skal være høyere enn i 1990. En offensiv satsing på dette området vil være fremtidsrettet, og stimulere lokal næringsutvikling. Oppfølging av planen gir utfordringer når det gjelder kommunale bygg, kommunal drift og innkjøp, samt kommunens areal- og utbyggingspolitikk.

ATP – prosjektet har stimulert bærekraftig transport, med bl.a. 16% økning av trafikken på bussmetroen i løpet av 2,5 år. Men fortsatt befolknings- og velstandsøkning kombinert med store utbygginger både i Kvadraturen og i Sørlandsparken vil øke transportbehovet vesentlig.

Biltrafikken i Kristiansand har de siste årene økt med 2-3% pr. år. Med en slik vekst vil biltrafikken øke med 50% på 15 år. I Kvadraturen kan veksten i biltrafikken bli enda større pga. stor byggeaktivitet. For å unngå trafikkaos i Kvadraturen og hindre at E39 og senere også E18 "sprenges" må en betydelig del av transporten overføres fra bil til miljøvennlig transport.

Kommuneplanen gir også utfordringer når det gjelder å ta vare på og videreutvikle bl.a. lokalmiljøer, grønnstruktur og kulturminner. Lokalmiljøer bør skjermes mer for støy og forurensing, og opprustningstiltak som på Tinnheia og i Suldalen/Dalane bør videreføres i andre områder som har behov for det.

Et viktig moment i å få til en bærekraftig utvikling er at vi lykkes med at innbyggerne deltar aktivt i lokalmiljøet. Det er en løpende utfordring å finne medvirkningsmetoder i ulike plan- og utviklingsprosesser som oppfattes som reell medvirkning av deltakerne, samt å utvikle arenaer som stimulerer til økt deltagelse og kontakt mellom innbyggere og politikere. En særlig utfordring ligger i å utvikle gode dialogarenaer for underrepresenterte grupper. Frivillige organisasjoner er sentrale aktører i utvikling av samfunnet. Det blir viktig å finne fram til samarbeidsarenaer og virkemidler som stimulerer til dialog og økt frivillig innsats.

3.2 Økonomiske rammer

3.2.1 Frie inntekter

Statsbudsjett for 2007 slår isolert sett bedre ut for Kristiansand enn for landsgjennomsnittet. Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd) anslås å øke med 3,2 % for Kristiansand kommune. Med en forventet lønns- og prisvekst på 3,5 % gir dette en realnedgang på 0,3 % for Kristiansand. Veksten i Kristiansand kommunes vekst skyldes høyere befolkningsvekst enn landet forøvrig og endringer i kriterieverdiene i inntektssystemet.

Skjønnsmidlene fra fylkesmannen er redusert fra 7,7 mill. kr til 7,3 mill. kr. Fylkesmannen har holdt igjen en pott på 4,5 mill. kr. til fordeling til prosjekter i fylket.

I beregningen av skatt og rammetilskudd er det lagt til grunn en befolkningsprognose for 2007 som innebærer en vekst i frie inntekter som er 5,6 mill. kr høyere enn statens anslag for kommunen.

I tabellen nedenfor fremgår veksten i "frie inntekter" basert på regjeringens forslag:

	2006	2007	Differanse	Prosent
Rammetilskuddet	515,9	599,8	83,9	16,3 %
Skatt på formue og inntekt	1 502,3	1 482,6	-19,7	-1,3 %
Sum frie inntekter	2 018,2	2 082,4	64,2	3,2 %

Regjeringen har de siste årene lagt klarere føringer for bruk av veksten i frie inntekter og begrenser dermed kommunenes handlefrihet til å foreta egne prioriteringer. For 2007 gjelder dette utgifter til NAV, økte standardssatser for sosialhjelp og endret sykelønnsordning.

	i mill. kr	Hele landet	KRS
Nav oppstartskostnader i 2007		100	1,5
Økte veiledende sosialhjelpssatser		160	2,4
Endringer i sykelønnsordningen		500	7,5
Sum		760,0	11,4

Kristiansands andel anslås å utgjøre om lag 1,5% av beløpene for hele landet. Det betyr i utgangspunktet at om lag 11 mill. kr. av de frie inntektene er bundet opp til økte utgifter i Kristiansand kommune.

Det er ikke innarbeidet økte sosialhjelpssatser og det legges til grunn at endringene i sykelønnsordningen enten ikke gjennomføres eller at sektorene må håndtere eventuelle økte utgifter. Dette innebærer i så fall et ytterligere effektiviseringskrav for sektorene.

Det er innarbeidet en vekst i frie inntekter på om lag 1% hvert år fra og med 2007.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten opprettholdes på 7 promille for 2007 i samsvar med lovens maksimumssats. Skattegrunnlaget økes med 10% pr. år i hele handlingsprogramperioden. Det innebærer en årlig økning i eiendomsskatt (inkludert skatt på nye eiendommer) hvert år i perioden på omlag 12 mill. kr.

Integreringstilskudd

Det er lagt til grunn at Kristiansand kommune mottar 140 personer i 2007. I resten av handlingsprogramperioden legges det til grunn et årlig mottak på 120 personer. Satsene er økt med kr 13 000 i år 2 og kr 13 000 i år 3. (5,8% basert på voksensatsen i år 1 og 6% basert på barnesats for år 1).

Refusjoner og øremerkede tilskudd

Det forutsettes i nasjonalbudsjettet en vekst i øremerkede tilskudd på 12,8% nominelt. Veksten i øremerkede overføringer gjelder hovedsaklig økt satsing innen barnehage og psykiatri.

For viktige institusjoner/organisasjoner i Kristiansand innebærer forslaget til statsbudsjett følgende endringer i forhold til 2006.

Institusjoner/organisasjoner	Vedtak 2006	Vedtak 2007	Endring %
Agder naturmuseum og botaniske hage	2 710	2 913	7,5
Agder Teater A/S	12 533	14 509	15,8
Arkivet, Stiftelsen	1 040	1 079	3,8
Fullriggeren Sørlandet	3 308	3 434	3,8
Kristiansand Symfoniorkester	24 364	26 290	7,9
Nettsted for unge kunstnere, Trafo.no	500	819	63,8
Opera Sør, Kristiansand	2 276	2 662	17,0
Sørlandets Kunstmuseum	5 473	5 881	7,5
Sørnorsk Jazzsenter	548	569	3,8
Vest-Agder-museet	9 452	10 811	14,4

Eiendomsavgifter

I tillegg til eiendomsskatten er det flere særskilte kommunale eiendomsavgifter:

1. Kloakkavgift
2. Vannavgift
3. Renovasjonsavgift
4. Feieravgift

Disse avgiftene beregnes ut fra prinsippet om 100% inndekning av drifts- og kapitalkostnader.

For 2007 er det vedtatt at:

Vannavgiften økes med	2,7 %
Kloakkavgiften økes med	16,9 %
Renovasjonsavgiften reduseres med	9,5 %
Feieravgiften økes med	2,5 %

For en gjennomsnittsbolig økes de kommunale avgifter med 84 kr 5.676 kr til 5.760 kr. I prosent er økningen på 1,5 % nominelt. Når ordinær prisstigning (konsumprisindeksen) tas hensyn til, er det en reduksjon i de kommunale avgifter på ca. 0,25%.

3.2.2 Befolkningsutvikling

Prognosen for befolkningsutviklingen som er basert på SSB (1.1.05) og erfaringer fra egen kommune gir en årlig vekst i totalbefolkningen på 0,85 til 0,88% i planperioden 2006-2020.

Det er tatt utgangspunkt i kommunens egen prognose når vi studerer utviklingen i de mest interessante aldersgrupper.

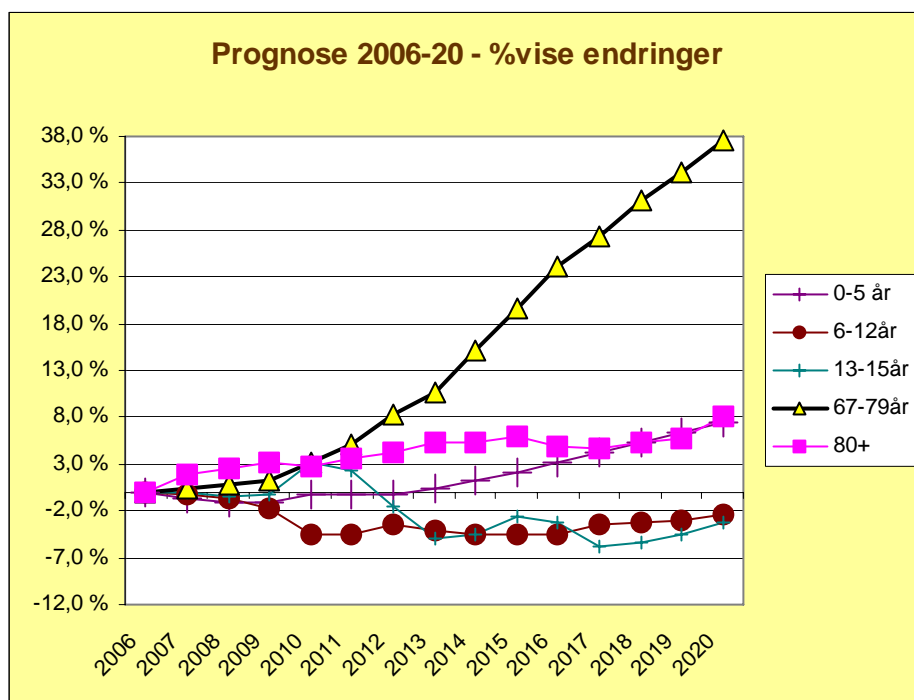
Fødselstallene har vist en svakt synkende tendens siden 1995. Det forventes en forbigående mindre nedgang i antall barn 0-5 år, avløst av en mindre økning fra midten av perioden.

Antall barn i barneskolealder ventes å gå ned med vel 300 barn de neste fire årene, for deretter å stabilisere seg, for så å øke noe mot slutten av perioden. Men hele tiden lavere antall enn vi har nå. Ungdomskole-gruppen 13-15 år har i de siste år hatt en økning, men ser nå ut til å flate ut. Bortsett fra en mindre økning i 2010-11, forventes antallet å stabilisere seg 3-5% under dagens nivå.

Gruppen 18-66 år forventes å øke jevnt hele perioden. Det er den forventede positive netto innflytting som først og fremst bidrar til denne økning.

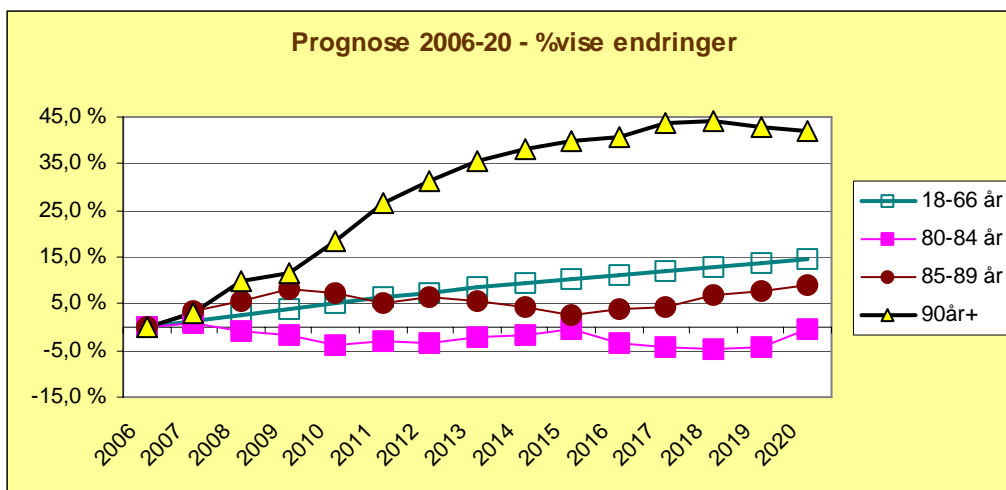
Gruppen yngre eldre (67-79år) ventes å være på dagens nivå frem til 2009, for deretter å øke markert hvert år. Gruppen 80-89 år forventes å øke svakt et par år, for deretter å synke noe i perioden. Det er viktig å skille mellom 80-84 år og 85-89 år. Den første gruppen vil gå noe ned, mens den eldste vil øke. "Den store eldrebølgen" får Kristiansand når 67-79 års-gruppen kommer i omsorgstrengende alder fra år 2020. Ellers er økningen i antall 90-åringer markant.

For å få en oversikt og et sammenlignende perspektiv på utviklingen i noen utvalgte aldersgrupper, er hvert prognoseår prosentuert frem til 2020 mot basisåret 2006.

Aldersgruppen 0-5 år holder seg omtrent på dagens nivå, kanskje en mindre økning i slutten av perioden. I tillegg til grupper som allerede er kommentert, viser dette at gruppen 80 år og over vil øke med vel 6-7% i første fase, og deretter med ca. 8% mot slutten av perioden.

Utviklingen av antall eldre stiller samfunnet på utfordringer med hensyn til å skaffe tilstrekkelig arbeidskraft. Det er derfor interessant å se utviklingen av gruppen 18-66 år sammen med eldregruppene. Det skiller her mellom de yngste og eldste innen 80-89 år.

Gruppen 90 år og over vil være ca. 44% større i slutten av perioden i forhold til antallet 1.1.2006 som er 418. Dette innebærer økt behov for omsorgstjenester til disse, ettersom nærpå alle 90-åringene trenger omsorgstjenester i større eller mindre grad. Men viktig er også økningen i gruppen 85-89 år. Disse har lavere brukerfrekvens av omsorgstjenester, men gruppen er til gjengjeld større i antall.

Av tjenestene som rettes mot den eldste del av befolkningen tar de yngre eldre ut ca. 30%. De har mindre hjelpebehov enn de eldste eldre, men er større i antall. Selv om det er først etter 2020 at nåværende yngre eldre forventes å utgjøre et markert økt omsorgsbehov, vil de allerede om få år bidra til en økning.

Denne økningen, pluss økning i omsorgsbehov hos gruppene over 85 år, gjør at kommunen dreier ressursallokeringen mot omsorgstjenestene. Ved å se på aldersgruppene ulike brukerfrekvens av omsorgstjenester, er det beregnet at behovet for hjemmebaserte tjenester vil øke med rundt 19% frem til 2020, institusjonsbasert omsorg med 21,7%. Det er også økt etterspørsel blant yngre aldersgrupper

3.3 En kommune i utvikling

3.3.1 Kommunens handlefrihet sikres

I kommuneplanen fremgår det at ressursene skal disponeres slik at morgendagens innbyggere får minst like stor handlefrihet og gode velferdstilbud som i dag.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene brukes som indikatorer på økonomisk handlingsrom (netto resultatgrad). Teknisk beregningsutvalg (KRD) anbefaler at dette bør ligge på minimum 3%.

Kristiansand kommunes økonomiske situasjon har vært anstrengt i mange år. I 2005 hadde Kristiansand kommune et godt år med et netto driftsresultat på 115,3 mill kr. (netto resultatgrad på om lag 3%). I 2004 hadde kommunen et negativt driftsresultat på 22,5 mill. kr. (netto resultatgrad på -0,7%). Netto lånegjeld har økt dramatisk de siste årene og medfører økte rente- og avdragsutgifter. Kommunen må derfor foreta tilpasninger for å unngå underskudd de nærmeste årene.

Resultatet for 2006 viser et netto driftsresultat på om lag 60 mill kr, og dermed under målsettingen i kommuneplanen. Budsjett for 2007 viser et negativt netto driftsresultat på 39,5 mill. kr som til dels skyldes engangsutgifter (erstatning barnehjemsbarn og læremateriell til kunnskapsløftet). I 2008 er det et svakt positivt resultat (4,5 mill kr) mens det i 2009 (- 8,1 mill kr) og i 2010 (-39,3 mill kr) igjen forventes et negativt resultat.

Det i perioden en underbalanse på om lag 130 mill kr. som må finansieres ved bruk av disposisjonsfond. Det forventes at det sentrale disposisjonsfondet vil være på i overkant av 121 mill. kr ved utgangen av 2006.

Følgende forutsetninger legges til grunn i handlingsprogrammet:

- driftsutgiftene reduseres i perioden innenfor flere tjenester
- investeringsnivået fra og med 2010 reduseres
- det realiseres tomter og eiendommer

Dette er imidlertid ikke nok til å følge opp strategien i kommuneplanen (minimum netto driftsresultat på 2% av inntektene).

Følgende aktuelle tiltak vurderes ved rullering av handlingsprogrammet:

- ytterligere effektivisering
- redusert tjenestetilbud
- redusert investeringsnivå.
- omtaksering av eiendomsskattegrunnet med sikte på å øke inntektene.

Samlet sett vil dette kunne bidra til en bedre oppfølging av strategiene i kommuneplanen.

3.3.2 En moderne og fremtidsrettet organisasjon

Kommunekompasset (Bertelmannstest)

Kristiansand kommune har gjennomført Kommunekompassundersøkelsen tre ganger. Målinger skjer annet hvert år. Kommunekompasset er en vurdering av forvaltning og forvaltningskvalitet målt i forhold til en omforent objektiv standard. Standarden vil ikke være slik at den vil gi alle mulighet til fullt score, i det både politiske og administrative vedtak vil sette grenser for hvor høyt man kan nå på poengskalaen.

Av 800 mulige poeng fikk Kristiansand i 2006 640 poeng, noe som betraktes som et meget godt resultat. Det er imidlertid fortsatt forbedringsområder. Fram til 2008 vil fokus være å sette mål for sektorene som bygger opp under forbedringer i områdene i kommunekompasset. En kontinuerlig forbedring av resultatene forutsetter at kommunen henger med i utviklingen generelt og dessuten har en positiv utvikling på noen områder spesielt.

Periodemål forvaltningspraksis for 2007-10 på kommunenivå

Nr	Periodemål for hele perioden Skala alle 0 –100 poeng	Status 06	Periodemål 08 - 10
1	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Offentlighet og demokratisk kontroll"	82	oppretholdes
2	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Tilgjengelighet og brukerorientering"	63	bedres
3	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet Klarhet i samspillet mellom politikk og administrasjon	92	oppretholdes
4	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Ledelsesrom, desentralisering og delegering"	82	oppretholdes
5	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Kontroll og rapportering"	83	oppretholdes
6	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Personalforvaltning"	70	bedres
7	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Fornyelsespolitikk"	73	bedres
8	Kvaliteten i forvaltningspraksisen på kriteriet "Samfunnsbygging"	95	oppretholdes
	Samlet poengsum	640	bedres

Omstilling og fornyelsespolitikk

Kommunen har gjennom en årrekke hatt fokus på utvikling og modernisering. Det siste året er det lagt ned et betydelig arbeid i integrasjonsløsninger på IT og tilrettelegging for arbeid med felles

tverrsektoriell forståelse for utvikling av forbedringsområder som HMS avviks håndtering, kvalitet i rapportering og tjenesteyting mm.

Administrasjonssektoren følger opp arbeidet som er lagt ned innen IT integrasjon for videre utvikling i fagmiljøene. Det er viktig at det holdes fokus på dette arbeidet. Dette vil i noen tilfeller også innebære at sektorene må involveres i utviklingsarbeidet.

Sektorene vil til enhver tid vurdere muligheten for videreutvikling og effektivisering av datainnhenting til og fra egne systemer gjennom integrasjonsløsninger, systemforbedringer, prosessforbedringer og organisasjonsutvikling.

Styringssystemet og rapportering skal videreutvikles for å dekke stadig større del av kommunens behov for rapportering via automatisert og/eller digital datainnsamling. Det vil i perioden spesielt fokuseres på medarbeidere gjennom medarbeiderundersøkelser og avviksrapportering HMS, med mer.

Tilgjengelighet og brukerorientering

I kommunekompasset er det vist at Kristiansand kommune har et svakt utbygd servicetilbud med unntak av Duvito og Servicebutikken. Det prioriteres å utvikle et servicekonsept for hele virksomheten eller de sektorer som ikke har et slikt konsept. Samtidig vil økt bruk av disse løsningene medføre endring og i de fleste tilfeller forenkling av arbeidsoppgaver i sektorene. Det er en prioritert oppgave å tilrettelegge for at brukerne i større grad kan bruke internett i kommunikasjon med kommunen.

Behov for helhetlige grep framover

Oppgavene beskrevet over henger sammen og vil gjøre bruk av samme teknologi, samme utvikling av organisatoriske løsninger og gi viktige innspill og legge premisser for utvikling av styringssystemene i kommunen. Fram til og med 2006 har arbeid og finansiering av tiltak innen disse områdene vært atskilt. Fra 2007 og framover vil dette sees i sammenheng og innebære mer helhetlige grep om tiltakene som settes i verk. Teknologisk er man kommet langt, men det er ennå områder som pr dato er mangelfulle mht funksjonalitet og dessuten i enkelte tilfeller svært dyre i anskaffelse.

3.3.3 Arbeidsgivervirksomheten

Med den organiseringen og den omfattende delegering som Kristiansand kommune har valgt (sektororganisering), er det naturlig at mye av personalkartlegging og -utvikling skjer ute i sektorene. Likevel behøves det innenfor personalområdet en del sammenbindende strukturer som ivaretar helhetsaspektet knyttet til det å være ansatt i en kommune. For gjeldende handlingsprogramperiode vil følgende være viktige utfordringer å følge opp:

Rekruttering:

Kartlegging av Kristiansand kommunes framtidige arbeidskraftbehov viser at kommunen kan få rekrutteringsproblemer innen noen yrkesgrupper innen kort tid. Men kommunen er gunstigere stilt enn nasjonen som helhet på grunn av netto innflytting av ung arbeidskraft.

Denne kartleggingen er et første steg i retning av et mer overordnet grep knyttet til strategisk personalplanlegging. Informasjonen må knyttes til kommunens mål og utfordringer. Det er viktig å få klarhet i hva det vil koste Kristiansand kommune å få dekket sine framtidige arbeidskraftbehov.

Utfordringen er felles for mange kommuner. Storbyforskning har i 2006 satt i gang et toårig prosjekt for å få kunnskap om omdømmebygging og hvilken betydning det har for å tiltrekke seg ny arbeidskraft. Videre skal prosjektet komme med forslag til kunnskapsoverføring mellom generasjonene. Det arbeides med å lage livsfaseplan for ansatte, i tillegg til seniorplanen som er utarbeidet i 2006.

Sektorene har fokus på å igangsette konkrete tiltak for å redusere uønsket deltid i planperioden. Bystyrets viktigste endring i forhold til rådmannens budsjettforslag er en bevilgning på 54 mill kr til prosjekt heltid i helse og sosialsektoren. Prosjektet utredes i 1. kvartal 2007 og er vedtatt satt i verk senest 1. mai 2007. Det er bevilget 9 mill kr til prosjektet i 2007 og videre 15 mill kr årlig i handlingsprogramperioden.

Det er en utfordring å skaffe jobb til ikke-vestlige innvandrere med høy utdanning. Kristiansand kommune har gjennom sine bevilgninger bidratt til at Trainee Sør har blitt en suksess. Det foreslås å etablere en trainee-ordning for ikke-vestlige innvandrere, i første omgang for to trainee-plasser hele året. Dette vil i tillegg kunne ha en betydelig signaleffekt internt i organisasjonen og overfor omgivelsene.

Sykefravær og arbeidsmiljø

Kommunen har fortsatt for høyt sykefravær selv om tallene de siste årene viser en positiv utvikling. Arbeidet med å redusere sykefraværet blant ansatte må prioriteres og rutiner ifm med sykefravær må forbedres. I tillegg vil fokus være bedre samarbeid mellom ulike aktører som arbeider med helse, aktivitet, arbeidsmiljø og lavere sykefravær.

Det er viktig å få nok kunnskap om hvordan ansatte oppfatter sin arbeidssituasjon. I 2007 vil det bli gjennomført en medarbeidertilfredshetsundersøkelse hos alle ansatte.

Hensikten er å:

- kartlegge arbeidssituasjonen til de ansatte i Kristiansand kommune med hensyn til medarbeidertilfredshet, for så å kunne iverksette tiltak på de områder der de ansatte er mindre tilfredse.
- fremskaffe et bilde av utviklingen av arbeidssituasjonen og medarbeidertilfredsheten over tid.

Ved planlegging av undersøkelsen skal det fokuseres særlig på plan for oppfølging av ledere/enheter når resultatet foreligger. Det tas sikte på å legge inn resultatet fra undersøkelsen i verktøyet for Balansert målstyring – Corporater.

Kompetanseutvikling:

Det er under utarbeidelse et nytt lederutviklingsprogram i samarbeid med Knutepunkt Sørlandet – kommunene og Vest - Agder fylkeskommune. Aust - Agder fylkeskommune er også invitert med i planleggingen. Det tas sikte på å starte et nytt program høsten 2007.

Mangfold/likestilling

Flere års måltall viser at det er behov for å utarbeide konkrete tiltak for å styrke mangfoldet i organisasjonen. I samarbeid med KS Agder skal det arbeides med dette i flere kommuner parallelt. Dette gjelder tiltak både i forhold til likestilling mellom kjønn og etnisk mangfold. Kommunen har som mål å være foregangskommune for likestilling mellom kvinner og menn på Agder. Dette fordrer fortsatt fokus på likestilling i egen organisasjon. I planperioden vil utfordringen være å følge opp Agderrådets handlingsplan for likestilling, i tillegg til strategidokument for likestilling og kommunens egen handlingsplan.

Periodemål arbeidsgiverpolitikk på kommunenivå

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> % av årsverk	7,8	7,5	7,0
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn (andel innbyggere per 31.12.2005 er 8,2%) <u>Indikator:</u> % av årsverk	5,1	5,5	6,0
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikator:</u> Andel kvinnelige medarbeidere (%)	76%	70%	65%
	Andel kvinnelige ledere (%)	57%	60%	65%

3.3.4 Kristiansand kommune har god beredskap

Beredskapsarbeidet i kommunen har for 2005 vært preget av hendelser hvor planverket har blitt prøvd, justert og utviklet. Tzunami-katastrofen ved årsskifte 2004/2005 gav oss en påminnelse om hvordan samfunnets beredskap settes i funksjon og hvor vanskelig det er å lede og delta i oppfølgingsoppgaver uten å ha korrekt informasjon. Plan for overordnet kriseledelse er organisert bra for å ivareta slike oppgaver, men må følges for å lykkes bedre ved lignende katastrofer.

I 2005 hadde vi også en forrykende uvær i januar. Det var ikke så mye snø som tilsvarende for vinteren 2006, men springflo og sterk vind satte teknisk sektor på prøve. Erfaringene fra denne hendelsen tilsier økt fokus på ekstremvær og kommunens oppgaver og informasjonsansvar ovenfor publikum.

Gjennomført beredskapstilsyn i kommunen har avdekket momenter som tilsier at kommunen må styrke beredskapsarbeidet slik at planverk og prosedyrer blir oppdatert og videreutviklet, samt at det må settes mer fokus på kompetanseoppbygging av beredskapsarbeidet i kommunen.

4 HOVEDOVERSIKT OG FORDELING FOR DRIFTSBUDSJETT OG INVESTERINGER

4.1 Fordeling av disponible inntekter – budsjettskjema 1 A

Budsjettskjema 1A - drift	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
I 1000 kr i faste priser	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på inntekt og formue	1 328 778	1 400 200	1 482 599	1 500 715	1 518 983	1 537 383
Ordinært rammetilskudd	507 322	526 400	599 805	609 161	606 427	609 252
Skatt på eiendom (brutto i 2007)	134 230	145 626	159 003	162 927	171 041	179 402
Andre direkte eller indirekte skatter	79	0	0			
Andre generelle statstilskudd	269 930	275 955	112 143	104 000	95 133	92 910
Sum frie disponible inntekter	2 240 341	2 348 181	2 353 550	2 376 803	2 391 584	2 418 946
Renteinntekter og utbytte	80 532	86 977	129 899	138 017	132 593	127 661
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	108 216	123 915	142 302	156 044	168 999	171 643
Avdrag på lån	91 079	100 236	111 783	127 092	140 700	151 390
Netto finansinnt./utg.	-118 763	-137 174	-124 186	-145 119	-177 106	-195 372
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0			
Til ubundne avsetninger	77 284	14 500	10 551	11 805	14 753	14 765
Til bundne avsetninger	70 320	100	100	100	100	100
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	0	0	0			
Bruk av ubundne avsetninger	35 265	3 416	42 036	738	16 245	47 489
Bruk av bundne avsetninger	56 052	8 721	8 157	6 696	6 696	6 696
Netto avsetninger	-56 286	-2 462	39 542	-4 471	8 088	39 320
Overført til investeringsbudsjettet	3 132	199	0			
Til fordeling drift	2 062 160	2 208 346	2 268 906	2 227 213	2 222 566	2 262 894
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-2 006 294	-2 208 346	-2 268 906	-2 227 213	-2 222 566	-2 262 894
Mer/mindreforbruk	55 866	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	115 284	2 661	-39 542	4 471	-8 088	-39 320

Endringen i "Generelt statstilskudd" fra 2006 til 2007 er av teknisk karakter og må ses i sammenheng med endringen i sektor 9 i budsjettskjema 1B.

4.2 Hovedoversikt driftsbudsjett – budsjettskjema 1 B

Kristiansand kommune netto budsjett fordelt på sektorer:

Sektor	Tall i 1000 kr		I 2007-kroner			
	Regnskap 2005	Budsjett 2006	HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Sektor 1 Rådmannens stab	78 786	79 223	86 276	83 867	85 022	84 386
Sektor 2 Barnehageetaten	59 297	50 123	53 226	52 171	52 171	52 171
Sektor 3 Helse og sosial	1 009 721	1 067 862	1 131 878	1 147 488	1 157 513	1 161 226
Sektor 4 Kultur	109 962	114 824	127 697	123 277	125 253	126 812
Sektor 5.1 Teknisk	76 533	79 689	79 597	70 322	66 767	63 573
Sektor 5.2 Kristiansand Eiend.	18 001	11 231	28 914	31 037	31 652	31 630
Sektor 6 Administrasjon	115 904	99 716	104 690	98 693	100 081	99 671
Sektor 7 Skoleetaten	668 266	686 079	724 949	710 795	702 218	698 946
Sektor 9 Utenomsektor.forh.	-130 178	19 598	-68 320	-90 437	-98 111	-55 521
SUM RAMME	2 006 294	2 208 345	2 268 906	2 227 213	2 222 566	2 262 894

Endringen i sektor 9 fra 2006 til 2007 er hovedsaklig av teknisk karakter og må ses i sammenheng med endringen i "Generelt statstilskudd" i budsjettskjema 1A.

Regnskap 2005 inneholder intern husleie for barnehageetaten og administrasjonssektoren, og forklarer en nedgang på hhv 7,5 mill. kr. og 10,2 mill. kr.

Budsjett 2006 er opprinnelig budsjett pr. 01.01.06.

Endringen fra 2006 til 2007 i rådmannen stab skyldes i hovedsak økt satsing på næringsutvikling, Knutepunkt Sørlandet og Tall Ship.

Regjeringens satsing vedrørende barnehage følges opp, og medfører økt tjenestetilbud selv om netto ramme ikke øker (finansiert med statstilskudd). Avviket mellom 2005 og 2006 skyldes avvikling av internhusleien. Bystyret vedtok 2 mill kr til økt åpningstid og 0,7 mill kr til rekrutteringstiltak minoritetsspråkelige barn, i forhold til rådmannens forslag.

Helse og sosialsektoren har en økning i hele perioden. Hjemmebasert omsorg er økt med 10 mill. kr. for å kunne videreføre aktivitetsnivået i 2006. Bystyret la inn 54 mill kr til prosjekt heltid i perioden i forhold til rådmannens forslag. Statens satsing på psykiatri medfører en årlig økning fram til 2008 på 8 mill kr. Det er lagt inn en reduksjon av sosialhjelpbudsjettet på bakgrunn av forventet lavere andel mottak av flyktninger.

Endringene i kultursektoren skyldes at kulturinstitusjonene; Agder Teater, Kristiansand Symfoniorkesteret og Opera Sør er styrket. Det er i tillegg lagt inn økte driftsmidler til to nye idrettshaller på Hommeren og Havlimyra samt ishall på Idda. I 2007 er det en engangsbevilgning til Hestmanden på 4 mill. kr. og Fullriggeren Sørlandet på 4 mill. kr.

En stor del av nedgangen i Kristiansand Eiendom fra 2005 til 2006 skyldes internhusleie. Ordningen ble avvirket i 2006. Økningen i netto ramme fra 2006 til 2007 skyldes hovedsakelig tekniske forhold vedr. ansvaret for småbåthavnene og utskilling av boligforvaltningen i et eget kommunalt foretak.

Reduksjon i nettorammen for teknisk sektor skyldes økte inntekter knyttet til de avgiftsfinansierte tjenestene.

Avviket mellom 2005 og 2006 skyldes avvikling av internhusleien. Det avvikles valg i 2007 og 2009 og dette forklarer de største endringene for administrasjonssektoren.

Økningen for skoleetaten fra 2006 til 2007 skyldes, i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst, at øremerket tilskudd til minoritetsspråklige er lagt inn i rammetilskuddet. Det utgjør 18 mill. kr. I tillegg er læremidler knyttet til kunnskapsløftet hovedsakelig budsjettert i 2007. Nedgangen fra 2007 til 2008 skyldes hovedsakelig effektiviseringskravet på 7,7 mill kr og engangsbevilgningene til læremidler.

4.2.1 Renter og avdrag

Det er lagt til grunn en utvikling der renten gradvis øker. Det er forventet en styringsrente på 3,25% ved utgangen av 2006.

Den betydelige økningen i lånegjelden som det legges opp til, vil presse bykassens drift i mange år fremover. Netto renter, utbytte og avdragsutgifter i driften, stiger med 89,4 mill. kr fra 2007 til 2010.

Gjennomsnittlig rente er i 2007 budsjettert med ca 4,1 %. Rente på nye lån er budsjettert med forventet 3-års rente de aktuelle år. Dette gir ca 4,5 % i 2007, og økende resten av perioden til 4,6 % for renter på lån opptatt i 2009. For eksisterende lånegjeld er kjente vilkår pr i dag benyttet. Det er lagt inn en gradvis økende sikkerhetsmargin for eventuelle renteøkninger vedr eksisterende flytende lånegjeld som ikke har en tilsvarende inntektsside jf f.eks VAR-området.

Tabell netto finans

(hele 1000 kr uten sosiale utlån)	2006 oppr	2007	2008	2009	2010
Renteutgifter	123 915	141 802	158 780	176 245	183 417
Avdrag i drift	100 236	111 783	130 269	147 823	163 030
Sum renter og avdrag	224 151	253 586	289 049	324 068	346 447
Renteinntekter og utbytte	-86 977	-129 894	-139 117	-135 546	-133 324
Netto finans løpende priser	137 174	123 691	149 932	188 521	213 122
Netto finans faste priser		123 691	146 275	179 437	197 905

Av netto finansutgifter i 2007 dekkes ca 28,8 mill kr av statlige tilskuddsordninger.

4.3 Investering

4.3.1 Investeringer pr. sektor

Sektor	2007-2010		2007	2008	2009	2010
	Sum	Inntekt				
Rådmannens stab (inkl. kirke)	38 780		6 370	22 230	4 060	6 120
Barnehageetaten	76 603	648	10 054	11 549	33 000	22 000
Helse- og sosialsektoren	536 134	30 400	166 424	144 785	176 725	48 200
Kultursektoren	471 607	15 666	37 029	286 246	145 416	2 916
Teknisk sektor	340 297		111 797	81 300	80 400	66 800
Kristiansand Eiendom	262 083	261 665	145 263	50 970	40 631	25 219
Administrasjonssektoren	14 000		4 750	3 250	3 250	2 750
Skoleetaten	589 894	15 900	181 222	151 574	166 920	90 178
Utenomsektorielle forhold	103 500	86 764	83 300	9 800	9 800	600
BYKASSEN - TOTALT	2 432 898	411 043	746 209	761 704	660 202	264 783

Hovedsatsingen på investeringer er på skole, sykehjem og kultur. Det foreslås total rehabilitering av 5 skolebygg, etterslep på vedlikehold på 10 skoler og bygging av 2 nye skoler. Videre er det lagt inn rehabilitering og ombygging av 3 sykehjem og bygging av 1 nytt sykehjem.

Bystyrets viktigste endringer på investeringsbudsjettet i forhold til rådmannens forslag er 16 nye sykehjemsplasser på Ternevig. Dette utgjør 10 mill kr i 2007 og 20 mill kr i 2009.

Allerede vedtatte prosjekter: Teater- og konserthus og Aktivitetssenteret på Tangen er budsjettet med ferdigstillelse i hhv 2010 og 2009.

Viser til mer detaljerte sektorvise investeringer i kapitel 5 del 2. Total oversikt over alle investeringsprosjektene ligger som vedlegg bakerst i dette dokumentet.

4.3.2 Hovedoversikt investering og finansiering

Beløp i 1000 kr	2007	2008	2009	2010
Bygg, anlegg & utstyr	615 909	499 374	499 402	219 183
Utlån	130 300	262 330	160 800	45 600
Delsum investeringer	746 209	761 704	660 202	264 783
Avdrag og avsetn.	171 931	67 736	91 414	67 736
Tilskudd	-41 979	-6 129	-24 479	-3 679
Finansieringsbehov	876 161	823 311	727 137	328 840
Salg, fond, drift og avdrag	346 313	322 836	224 745	84 025
Lån	529 848	502 925	502 392	244 815
Finansiert	876 161	825 761	727 137	328 840
Egenfinansieringsgraden	39,53 %	39,21 %	30,91 %	25,55 %

Investeringsnivået finansieres i all hovedsak av lån, investeringsfond og salg av fast eiendom, fordi netto driftsresultat er på et minimumsnivå i hele handlingsprogramperioden. Bruk av lån er den viktigste

finansieringskilden for investeringene, hvilket innebærer økt press på driften i form av økte rente- og avdragutgifter. Imidlertid er ikke effekten på driften så dramatisk som investeringsnivået skulle tilsi, fordi staten yter tilskudd til renter og avdrag for en del av investeringene (sykehjem, omsorgsboliger, skoler). I handlingsprogrammet utgjør disse tilskuddene ca 28,8 mill kr pr. år.

Utbyggingsområdene tilfører kapitalfondet netto 55 mill kr 2007. I resten av perioden forutsettes også områdene å levere beløp til kapitalfondet med 7,9 mill kr i 2008 og 0,5 mill kr hvert av årene 2009 og 2010. Øvrig overskudd på områdene i handlingsprogramperioden, avsettes til eget fond for disse områdene.

4.3.3 Lånegjeld

Det er i anslaget for lånegjeld pr 31.12.06 trukket ut gjeld tilsvarende 170 mill. kr. som overføres til Kristiansand Boligselskap KF. Videre er det lagt til 43,6 mill. kr. som følge av at innskudd i småbåthavnene erstattes av låneopptak.

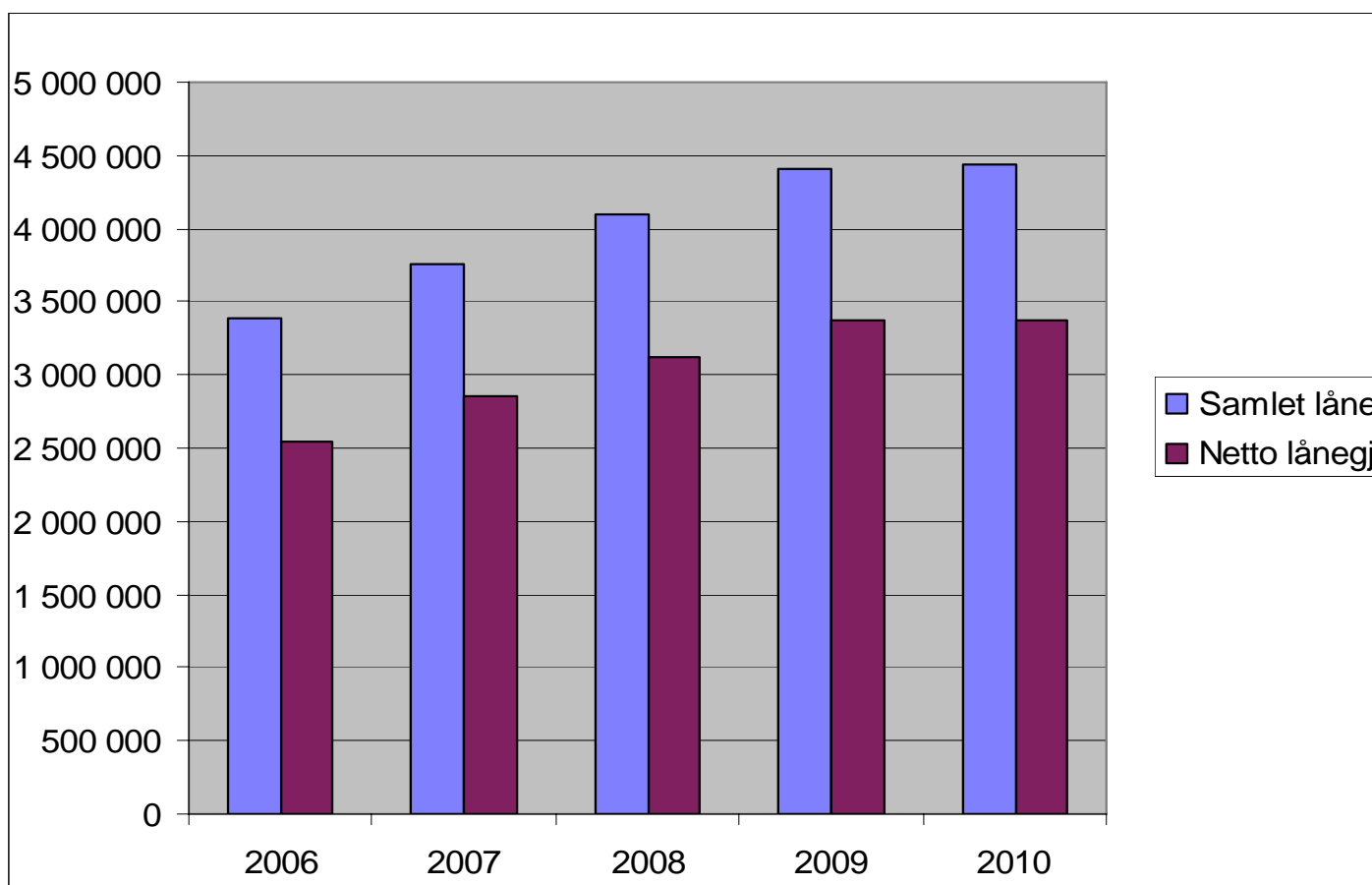
Det er viktig å skille mellom lån til selvfinansiert virksomhet (vann, avløp, renovasjon , utlån m.v) og lån til ordinære kommunale formål. Av bykassens totale lånegjeld er andelen som ikke er selvfinansierende omlag uendret på ca 75 % i hele handlingsprogramperioden.

Av netto lånegjeld i 2007 vil statlige tilskuddsordninger til renter og avdrag redusere renterisikoen for ca 450 mill kr av lånegjelden. I tillegg kommer enkelte andre risikoreduserende forhold, som f eks husleier som er knyttet til faktiske renter og avdrag.

Samlet lånegjeld og netto lånegjeld i 1000 kr:

Hele 1000 kr	Anslag				
	2006	2007	2008	2009	2010
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	3 390 463	3 763 722	4 092 527	4 402 596	4 437 836
Lånegjeld knyttet til Startlån	337 863	338 057	339 206	339 706	338 161
Beregningsgr.lag VAR	506 031	568 780	628 781	689 061	731 495
Netto lånegjeld	2 546 569	2 856 884	3 124 540	3 373 829	3 368 181
Netto lånegjeld i % av samlet lånegjeld	75,11 %	75,91 %	76,35 %	76,63 %	75,90 %
Netto finanskostnader driften	132 361	123 691	149 932	188 521	213 122

Samlet lånegjeld og netto lånegjeld i 1000 kr:

5 SEKTORVISE PRIORITERINGER

Kapittel 5 viser sektorvise prioritering av alle endringer. Det er et underkapittel for hver sektor som omhandler alle periodemål og driftsmål som det forslås endringer på i forhold til kjent status 2005 eller 2006. I tillegg inneholder dette kapitlet samlet driftsbudsjett og investeringsbudsjett på sektornivå med forklaring. Målmatiser og budsjett er hentet inn fra sektorprogrammene del 2 og likelydene med det som ligger på den enkelte sektor. For nærmere omtale og begrunnelser av sektorens forslag se i Del 2 "Sektorprogrammer".

5.1 Rådmannens stab

For nærmere omtale se sektorkapitel i del 2.

5.1.1 Periodemål på sektorens arbeidsgiverpolitikk

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	3,9	3,5	3,0
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn (andel innbyggere per 31.12.2005 er 8,2%) <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	4,2	8	8
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikator</u> Andel kvinnelige medarbeidere (%) Andel kvinnelige ledere (%)	58,3 50,0	opprett- holdes 50	opprett- holdes 50
4	Antall uønsket deltidsstillinger er redusert. <u>Indikator:</u> Andel ansatte med uønsket deltid (%) *status = 2006	0*	0	0

5.1.2 Kommuneplanens stasjonsområde - periodemål

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Være pådriver i å styrke Agderrådets rolle, og realisere definerte mål for "Felles mål for Sørlandet" ved å: <ul style="list-style-type: none"> – Være foregangskommune for økt kvinnedeltakelse på Sørlandet – Være pådriver for utvikling av et regionalt nyskapingssystem på Sørlandet. – Bidra til å bedre landsdelens omdømme (indikator omdømmemåling 2006)
2	Samarbeide med øvrige ABS-regioner på Agder og Vest-Agder fylkeskommune på felles områder for å styrke landsdelen
3	Være pådriver for og samarbeide med næringsliv, høyskole, Cultiva og Agderrådet om profilering av Kristiansand by
4	Bidra til utviklingen av Kjevik som landsdelens hovedflyplass med den infrastruktur og de fasiliteter en slik lufthavn bør ha med særlig fokus på å øke utenlandstrafikken og utvikle etablert skolesenter.
5	I samarbeid med næringslivet opprette en internasjonal barne- og ungdomsskole i Kristiansand for å imøtekomme næringslivets behov for å tiltrekke seg attraktiv arbeidskraft.
6	Styrke Kristiansand som attraktiv studentby og fremtidig universitetsby gjennom tettere samarbeid mellom kommune, HiA og SiA
7	Stimulere til at det etableres felles politikk og strategier på prioriterte områder i Kristiansandsregionen.
8	Ivareta Kristiansand og Kristiansandsregionen i prosessen med regionalreformen.
9	Møte og synliggjøre utfordringer Kristiansand har som storby gjennom å delta i forskningsprosjekter og faglige nettverk i Program for storbyrettet forskning".
10	Styrke samarbeidet mellom storbyene om felles storby og regionalpolitikk.
11	Aktiv bruk av nettverk på den nasjonale arena for å ivareta landsdelen og byens interesser.
12	Utvikle internasjonale kontakter og nettverk til å bli mer nyttige for næringslivet, akademien, kulturlivet og kommunen. Utvikle Kristiansand ved å delta i EU-prosjekter, styrke Europakontorets arbeid og samarbeid med Union of Baltic Cities

Vekst og verdiskaping	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Gjennomføre og implementere strategisk næringsplan for Knutepunkt Sørlandet. Koordinere roller og arbeid med vekst og verdiskaping i Kristiansand med strategisk næringsplan i Knutepunkt Sørlandet og VAF,s satsingsområder.
2	Være pådriver for å utvikle nyskapingssystemet i Kristiansandsregionen gjennom prosjekt Storby – Innovasjon 2010, innen <ol style="list-style-type: none"> 1) Kultur, opplevelser og reiseliv, 2) Styringssystemer for offshore, shipping, og industri ("Hydraulikk"-miljøet) 3) Innholdsproduksjon basert på IKT 4) Modernisering av offentlig sektor.
3	Gjennom aktivt eierskap i Kristiansand kunnskapspark, utvikle parken både som operativ nyskapingarena for kommersialisering av forretningsideer innenfor kunnskaps- og kulturbasert næring, og som bindeledd mellom næringsliv, akademien og offentlig sektor i regionen.

Vekst og verdiskaping	
Nr	Periodemål for hele perioden
4	Videreføre kommunens engasjement for å få flere kvinner inn i styrer og ledende stillinger.
5	Arbeide for å få næringslivet med til å stimulere unge mennesker (18-25 år) i Kristiansandsregionen til å utvikle sine ideer og starte egen virksomhet.
6	I samarbeid med Cultiva og Sørlandets Kompetansefond, arbeide for økt kobling av den kreative næring med andre tradisjonelle næringsmiljøer
7	Stimulere til økt samarbeid mellom HiA, næringsliv og offentlig sektor i regionen
8	Legge forholdene bedre til rette for høyteknologibedriftene og kompetansebedrifter.
9	I samarbeid med andre arbeide for å få tilgang på kapital på alle utviklingsnivåer for nyskaping: - Pre-såknorn – Såknorn – Tidlig venture – Venture.
10	Arbeide for en forbedret veistandard øst-, vest- og nordover fra byen.
11	Aktiv forvaltning av eierrollen i KNAS, for utvikling av næringsområder og næringsklynger som virkemiddel for videre vekst.
12	Bidra til å utvikle Euroterminalen som trafikk-knutepunkt.
13	Utvikle kommunens vertskapsrolle. I samarbeid med relevante eksterne aktører vil kommunen utvikle arbeidet for å ta imot og tiltrekke ny virksomhet og kompetent arbeidskraft (privat og statlig) til byen.
14	I samarbeid med eksterne aktører utvikle Kristiansand som opplevelseby og Sørlandet som senter for opplevelsesindustri.

Levekår og livskvalitet	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Tilrettelegge for at boområder med tendenser til opphopning av dårlige levekår får bedret bomiljø.
2	Bidra til at Kristiansand blir foregangskommune på Sørlandet når det gjelder likestilling.
3	Fremme kvalifisering for arbeidslivet for ikke-vestlige innvandrere.
4	Videreutvikle innsats for å redusere ungdomskriminalitet, vold og gjengproblematikk

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Tilrettelegge for at Kristiansand blir pilotkommune i forhold til å prøve ut nye former for demokratisk deltakelse.
2	Bidra til å bedre samarbeidsrelasjonene mellom frivillig sektor og kommunen gjennom å koordinere utarbeidelsen av kommunens frivillighetspolitikk.

5.1.3 Driftsbudsjett

Tall i 1000 kr			I 2007-kroner			
Tjeneste	Regnskap 2005	Budsjett 2006	HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Pol.styr./kontroll	11 873	14 297	15 363	15 163	15 163	15 163
Felles led./adm.	29 731	35 567	39 007	37 328	38 483	38 047
Næring	5 535	6 245	7 972	7 472	7 472	7 272
Kirkelig fellesråd	28 828	23 114	23 934	23 904	23 904	23 904
Småbåthavnene	2 819					
SUM RAMME	78 786	79 223	86 276	83 867	85 022	84 386

Småbåthavnene ble i 2006 overført til Kristiansand Eiendom.

Sektorens driftsbudsjett er økt fra 2006 til 2007 med 4,8 mill kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 2 mill kr. Dette skyldes i hovedsak:

- 1% effektiviseringskrav, Rådmannens stab (-0,4 mill kr)
- 1% effektiviseringskrav, Kirkelig fellesråd (-0,230 mill kr)
- Personellmessige forhold (0,8 mill kr)
- Kjøp av personaltjenester (0,4 mill kr)
- Medarbeiderundersøkelse (0,3 mill kr)
- Dobbel kontingent Knutepunkt Sørlandet (28 kr. pr. innbygger 1,165 mill kr)
- Innføring av ISF på kommuneadvokat og kommunikasjonsgruppe (1,02 mill kr)
- Mentorordning (0,3 mill kr)
- Vennskapsbyer og byprofilering (810.000 kr)
- Tall Ship Race's 2010 (1.090.000 kr)
- Oppfølging av politiske vedtak, implementering av strategisk næringsplan og økt satsing på vekst og verdiskapning (0,8 mill kr)
- Reiselivskonferanse i 2007 (0,5 mill kr)
- Kirkelig fellesråd, satsing barn og unge (0,4 mill kr)
- Kirkelig fellesråd, tekniske rammekorrigeringer (0,220 mill kr)
- Tekniske justeringer mellom sektorer (-2,397 mill kr)
- Tilskudd, Never Again – Arkivet (0,2 mill kr)

I perioden 2007 til 2010 reduseres driftsrammen med 1,9 mill kr. Dette skyldes i hovedsak:

- Tall Ship Race's 2010, reduksjon på omlag 0,7 mill kr i perioden
- Reiselivskonferanse(0,5 mill kr) engangsbeløp i 2007
- Vennskapsby (0,210 mill kr) i engangsbeløp i 2007
- 2% effektiviseringskrav fra 2008 (ytterligere 0,63 mill kr)
- Kirkelig fellesråd, satsing barn og unge økning 0,2 mill kr fra 2008.
- Revisjon av kommuneplan, rammeøkning (0,675 mill kr) i 2009 og 2010.
- Tilskudd Never Again – Arkivet bevilgning i 2007, 2008 og 2009.

5.1.4 Investeringer:

Sektoren har følgende investeringsprosjekt:

Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010 Sum	2007	2008	2009	2010
Kirken Den Norske (eksl.mva)	Løpende	8 680	2 270	2 030	2 260	2 120
Oddernes kapell, krematorieovn	5 000	4 000				4 000
Voie Kirkegård (ekskl. mva)	30 000	24 000	2 400	20 000	1 600	
Egenkapitaltilskudd pensjonskassen						
Kirken Den Norske	Løpende	600	200	200	200	
Levekårsprosjekter, fra 5.1 (Justvik)	8 000	1 500	1 500			
SUM:		38 780	6 370	22 230	4 060	6 120

5.2 Undervisnings sektoren - Barnehage

For nærmere omtale se sektorkapitlet i del 2

5.2.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk

En kommune i utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> % av ansatte	10	9	8
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn <u>Indikator:</u> % av årsverk	7,5	8	10
3	Barnehagene har økt sin andel mannlige ansatte. <u>Indikator:</u> % av antall ansatte	4	5	7
4	Antall uønsket deltidsstillinger er redusert. <u>Indikator:</u> Andel ansatte med uønsket deltid (%)	5	4	2,5
5	Barnehageetaten har foreldrerådgivere i PMTO metoden <u>Indikator:</u> Antall rådgivere	0	4	

5.2.2 Kommuneplanens satsingsområde - Periodemål

Landsdelsenter og regional utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Det gjenoprettes full barnehagedekning <u>Indikator:</u> Barnehagedekning i % under 3 år/over 3 år	66/99	74/100	84/100
2	Det er opprettet vennskapsbysamarbeid for barnehagene <u>Indikator:</u> Dir./Barnehager m/samarbeid	5	8	8
3	Kristiansand tilbyr nabokommunene barnehageplasser <u>Indikator:</u> Utenbys barn m/barnehageplass	60	60	80

Vekst og verdiskaping				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Barnehagedirektøren oppretter samarbeidsavtaler vedr. forsknings/utviklingsprosjekter med HIA. <u>Indikator:</u> Antall prosjekter	1	2	3

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Barnehagene gir flere barn tilpasset opplæring innenfor det ordinære tilbudet <u>Indikator:</u> Antall søkte timer/antall tildelte timer (status pr. 01.01.06, ped.+ ass. t.)	653/ 610	643/ 600	633/ 590
2	Minoritetspråklige barn er rekruttert til barnehagene <u>Indikator:</u> Prosent minoritet/barnebefolkning som er i barnehage. (status pr. 01.01.06) av det totale antall.	56	60	65

Bærekraftig utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Barnehagene er miljøsertifiserte <u>Indikator:</u> Antall kommunale barnehager Antall private barnehager (Gjelder både miljøfyrtårn og grønt flagg)	14 (25) 16 (48)	18 20	25 32

5.2.3 Driftsbudsjett

Tjeneste	Tall i 1000 kr		I 2007-kroner			
	Regnskap 2005	Budsjett 2006	HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Pol.styr./kontroll og felles led.	5 915	6 078	6 150	6 150	6 150	6 150
Barnehagetilbud/ barnehagelokaler/ skyss	42 014	31 655	35 176	34 121	34 121	34 121
Nedsatt funk.evne/spesial ped. hjelp og tilbud for minorit.språklige	11 368	12 390	11 900	11 900	11 900	11 900
SUM RAMME	59 297	50 123	53 226	52 171	52 171	52 171

Nedgangen fra regnskap 2005 til budsjett 2006 skyldes bortfall av regnskapsføring av internhusleie på barnehagebygg.

Sektorens netto driftsbudsjett er redusert fra 2006 til 2007 med 0,827 mill kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 1,232 mill kr. Dette skyldes i hovedsak:

- 1% effektiviseringskrav tilsvarende 1,586 mill kr, som dekkes inn av økt inntekt ved innføring av kostpenger i kommunale barnehager (1,466 mill kr) og redusert utgift etter nedleggelse barnepark (120.000 kr)

Ved disponering av økt statlig skjønnstilskudd på 11,007 mill kr videreføres følgende tiltak:

- Miljøundersøkelse i henhold til rapport fra Staten Forurensningstilsyn (SFT) (1 mill kr i 2007)
- Implementering av ny rammeplan for barnehagene (2,037 mill kr)
- Småbarnssatsning, samarbeid med HiA (0,7 mill kr)
- Tiltak for minoritetsspråklige barn (0,5 mill kr)
- Avsetninger til investeringer (3 mill kr)
- Kompensasjon for lønnsglidning (1,070 mill kr)
- Innsatsstyrt finansiering – økt aktivitetsnivå (2,7 mill kr)
- Rekrutteringstiltak minoritetsspråklige barn (0,7 mill kr (vedtatt i bystyret))
- Kompensasjon økt åpningstid (2 mill kr (vedtatt i bystyret))

I perioden 2008 til 2010 reduseres driftsrammen med ytterligere 1% i effektiviseringskrav ialt 3,172 mill. kr i forhold til budsjett 2007. Dette dekkes inn med følgende tiltak:

- økt inntekt ved full effekt av kostpenger i kommunale barnehager (2,216 mill kr)
- redusert utgift etter nedleggelse barnepark (120.000 kr)
- redusert ramme til barnehageetaten (0,836 mill kr)

Utover i handlingsprogramperioden vil om-disponering av økt skjønnstilskudd innebære at avsetningen til investeringer øker fra 4 mill. kr. i 2008 til 6 mill. kr. i 2009 og 2010, mens utgiftene reduseres tilsvarende til implementeringen av barnehagenes nye rammeplan.

Drift av nye kommunale og private plasser er forutsatt fullfinansiert fra foreldrebetaling og statlige drifts- og skjønnstilskudd, som oppgitt fra Kunnskapsdepartementet.

5.2.4 Investeringer

Sektoren har følgende investeringsprosjekt:

Investeringsprosjekter	Prosjekt- kostnad	2007 - 2010		2007	2008	2009	2010
		Sum	Inntekt				
Prosjekter under KE							
Karuss barnehage	3 136	2 000	0	2 000			
Roligheden barnehage-utv. Naturbase	1 854	1 854	403	1 854			
Øvre Slettheia barnehage - modul	1 356	1 356	245	1 356			
Bergtorasvei barnehage - utv. 1 avd.	4 549	4 549	0	1 000	3 549		
Linerla barnehage-opparb. Parkplass	169	169	0	169			
Oddernes barnehage tilbygg vognrom	675	675	0	675			
Havlimyra barnehage, avsetning	23 000	23 000			2 000	21 000	
Marvika barnehage, avsetning	28 000	28 000			1 000	5 000	22 000
Øvre Slettheia barnehage - ny avsetn.	7 500	7 500			500	7 000	
Donn-huset, avsetning	7 500	7 500		3 000	4 500		
SUM:		76 603	648	10 054	11 549	33 000	22 000

5.3 Helse og sosial sektoren

5.3.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk

En kommune i utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> Sykefraværprosent	9,3	9,1	9,0
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn (andel innbyggere per 31.12.2005 er 8,2%) <u>Indikator:</u> Antall ansatte i % av årsverk	5,4	5,8	7,0
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikator</u> Andel kvinnelige medarbeidere (%) Andel kvinnelige ledere (%)	87,7 71,0	87,0 74,0	85,0 75,0
4	Antall ansatte med uønsket deltidsstillinger er redusert. Eget heltidsprosjekt er startet op 15.01.07. Prosjektet skal delvis iverksattes innen 1. mai. <u>Indikator:</u> Andel ansatte med uønsket deltid	450	200	180

5.3.2 Kommuneplanens satsingsområde - periodemål

Omsorg

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Antall omsorgsboliger med heldøgnsomsorg øker <u>Indikator:</u> Antall boliger	69	69	69 - 119
2	Antall sykehjemsplasser øker <u>Indikator:</u> Antall plasser	596	599	624-640

Sosialtjenesten

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 2006	Mål 07	Mål 08–10
1	Redusere antall ungdommer som dropper ut av videregående skole. <u>Indikator:</u> Antall drop out elever som trenger tverrsektoriell innsats og samarbeid med videregående skoler.	53	40	35

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bidra til å viderutvikle Praxis Sør til nasjonalt kompetansesenter for samarbeid mellom HIA og praksisfeltet innenfor helse- og sosialtjenester

Barneverntjenesten

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Videreutvikle interkommunalt samarbeid mellom Knutepunkt Sørlandet kommunene på barnevernfeltet.

Helsetjenesten

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Videreutvikle folkehelsearbeidet i regional, nasjonal og internasjonale nettverk for å styrke kompetansen lokalt.
2	Bidra til at nasjonale styringsmål gjennomføres innenfor opptrappingsplan for psykisk helse.
3	Være en foregangssektor når det gjelder igangsetting og utprøving av prosjekter innenfor storbyespesifikke utviklingsområder.
4	Delta i samordningsprosess for kommunale tjenester ved å etablere aktuelle helse- og sosiale virksomheter i Rona senter

Vekst- og verdiskaping	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Folkehelsebyen Kristiansand videreutvikles i et forpliktende tverrsektorielt samarbeid i kommunen, og med hjelp av frivillige organisasjoner og innbyggerne i Kristiansand

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Livsstilssykdommer redusert <u>Indikator:</u> 1. kosthold/ernæringskurs 2. røykesluttkurs 3. fysisk aktivitet - aktiviteter	2 kurs 6 kurs 20 kurs	4 kurs 8 kurs 25 kurs	6 kurs 8 kurs 30 kurs
2	Antall behovskartlagte/ planlagte boliger til mennesker med psykiske lidelser er etablert <u>Indikator:</u> Etablerte boliger	90	24	
3	Etablere lavterskeltilbud i samarbeid med NAV, Kjøkkenservice og helseenheter 1. God start/Dagsverket 2. Introkurs arbeidslivet 3. Fagkurs kantine/storkjøkken <u>Indikator:</u> Antall deltakere på kursene	Etablere Etablere Etablere	5-12 8 pers 5	12-15 8 pers +5

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bidra til en aktiv og bærekraftig utvikling i kommunens folkehelsearbeid, herunder gjennomføre prosjektet Helse i Plan

Fellestjenester, administrasjon og bygg

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Videreutvikle samarbeidet med HiA, SSHF og Knutepunkt Sørlandet i forhold til helsefremmende og forbyggende arbeid.
2	Knutepunkt Sørlandets folkehelseutvalg blir regionens faglige sterke samarbeidsarena i folkehelsearbeidet.
3	Bidrar til at NAV reformen gjennomføres og bidrar til å styrke arbeids- og velferdslinja.
4	Det tilrettelegges for integrering og gode bomiljø for marginaliserte grupper
5	Bidra til at nasjonale styringsmål gjennomføres innenfor opptrappingsplan for psykisk helse.
6	Sektoren videreutvikler sine internasjonale samarbeidsprosjekter i: <ul style="list-style-type: none"> o Banda Ache o Montenegro o Gdynia o Balkan
7	Utvikle internasjonalt samarbeid når det gjelder utveksling og rekruttering av arbeidskraft.

Landsdelsenter og regional utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
8	Helse- og sosialsektoren videreutvikler samarbeidet med SSHF og andre kommuner på systemnivå <u>Indikator:</u> Antall prosjekter	4	8	10
9	Forskning Utviklet modell for forskning i samarbeid med HiA/SSHF/Knutepunkt Sørlandet kommuner <u>Indikator:</u> Søkt kompetansefondet om midler. Organisering, økonomi, metodikk og områder for forskning er avklart	Plan- legging	Etabl- ering	

Vekst- og verdiskaping	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Videreutvikle samarbeidet med forskningssinstitusjonene, kompetansemiljøer og andre offentlige instanser gjennom bindende avtaler

Levekår og livskvalitet	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Utvikle et variert og differensiert botilbud til spesielle grupper
2	Videreutvikle et samordnet oppfølgingstilbud i bolig
3	Bidrar til tilrettelegging slik at mennesker med funksjonshemming får innpass på arbeidsmarkedet.
4	Videreutvikle metoder og tiltak for å kvalifisere unge stønadsmottakere til lønnet arbeid og utdanning.
5	Samarbeid med frivillige organsiasjoner om et utvidet aktivitetstilbud for våre brukergrupper.
6	Sørge for at sektorens tjenestetilbud er lett tilgjengelige for våre brukere.
7	Ha etablert brukermedvirkning innen: - individnivå - tjenestenivå - systemnivå
8	Utvikle kompetanse og formidle kunnskap og forståelse i hele kommunen om betydningen av god (folke)helse.
9	Vedvarende aktivt arbeid på folkehelsefronten bidrar til en bedre helse, trivsel og livskvalitet for innbyggerne
10	Bruke gode tilgjengelige virkemidler for å bedre levekår og livskvalitet og forebygge livsstilssykdommer
11	Kristiansand blir Safe community (Trygt lokalsamfunn) gjennom utvikling av aktiviteter på alle plan i hele kommunen
12	Motivere til kvalifisering av arbeidstakere med utenlandsk opprinnelse inne helse- og sosial i forhold til godkjenning i Norge, spesielt med fokus på norsk språkopplæring.

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bidra til et attraktivt miljø ved tilrettelegging av møteplasser og friområder gjennom samarbeid med innbyggerne/frivillige.
2	Bidra til videreutvikling av Praxis Sør til nasjonalt kompetansesenter for samarbeid mellom HIA og praksisfeltet innenfor helse- og sosialtjenester.
3	HUSK(høyskole/universitet sosialkontor) vil spesielt ha fokus på kompetanseutvikling og styrkning av praksisfeltet innenfor sosialt arbeid.

5.3.3 Driftsmål

Omsorgstjenester

Nr	Driftsmål	Status 2005	Mål 07	Mål 08–10
2	Beboerne ved institusjonene opplever bedre livskvalitet. <u>Indikator:</u> Antall kulturarrangementer første halvår.	360	450	720

Sosialtjenesten

Nr	Driftsmål	Status 2006	Mål 07	Mål 08–10
3	Kortere gjennomsnittlig stønadslengde pr. klient på sosialhjelp. <u>Indikator:</u> Gjennomsnittlig stønadslengde siste 12 måneder (status per 1 tertial 2005) Ung-etat: Ung ungdom 18-21 år Eldre ungdom 22-25 år Kristiansand sosialkontor/DuViTo: Voksne: 26 – 67 år	 4,3 4,7 5,5	 4,2 4,6 5,3	 4,0 4,5 5,0
5	Bedre livskvalitet for rusavhengige <u>Indikator:</u> Antall rusavhengige som får vedtak om oppfølging	52	75	80

Nr	Driftsmål	Status 2006	Mål 07	Mål 08-10
6	Antall sosialhjelpsmottakere over 25 år som får varige inntekter øker som et direkte resultat av oppfølging fra kvalifiseringstjenesten. <u>Indikator:</u> Antall sosialhjelpsmottakere over 25 år ut fra kvalifiseringstjenesten som selvhjulpne	90	95	100

Barnevernstjenesten

Nr	Driftsmål	Status 2006	Mål 07	Mål 08-10
1	Barn i faresonen får hjelp tidligere <u>Indikator:</u> Frist for undersøkelser overholdes	97%	100%	100%
	Prosentandel undersøkelser med behandlingstid over 3 mnd.	19%	15%	15%

5.3.4 Driftsbudsjett

Tall i 1000 kr

Tjeneste	Regnskap 2005	Budsjett 2006	I 2007-kroner			
			HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Helse	90 775	88 859	95 959	95 659	95 859	96 059
Sykehjem	249 842	252 091	268 209	279 090	289 194	294 096
Hjemmesykepleie/ hjemmehjelp	171 084	169 381	183 623	187 123	187 143	187 163
Andre omsorg	47 482	51 389	60 259	67 284	67 284	67 284
Utviklings- hemmede	155 770	161 957	168 997	171 180	173 330	173 330
Bygg	12 982	16 380	17 273	17 273	17 923	17 923
Sosialtjenesten	192 102	193 312	199 328	196 083	192 543	191 043
Barnevern	75 727	79 788	79 601	78 101	77 851	77 851
Felles tjen./bygg	13 954	54 700	58 624	55 695	56 386	56 477
SUM RAMME	1 009 718	1 067 862	1 131 873	1 147 488	1 157 513	1 161 226

Sektorens driftsbudsjett er økt fra 2006 til 2010 med 55,2 mill kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 38,1 mill kr.

Økning av budsjetttrammer i planperioden 2007-2010 i forhold til 2006 består hovedsaklig av:

- Erstatning for statlig finansiering av ungdomsbolig (1.6 mill. fra 2008 årlig)
- 42 flere sykehjemsplasser i 2010 ift. 2006 (netto effekt 18,3 mill.)
- 15 nye dagsenterplasser i 2010 ift. 2006 (1,2 mill.)
- Styrking av hjemmebaserte tjenester med 10 mill. i 2007 og 13,5 mill. fra 2008 ift. bevilget ramme for 2006.

Midlene fra 2010 skal brukes til drift av:

- 20 nye omsorgsboliger på Hovedgårdstunet
- 30 nye omsorgsboliger på Prestheia

- Statlig psykiatrisatsing (ca 15,3 mill. kr.)
- Kulturtilbud til eldre (1 mill. årlig)
- Fullfinansiering av Lillebølgen (1,7 mill. årlig)
- Videreføring av 2006 budsjett til Grimprosjekt for 2007 og finansiering første halvår 2008
- Finansiering av Andreas Kjærs vei med oppstart sommeren 2007 og fullfinansiering med 8 mill. fra 2008
- Kompensasjon for merutgift til opphold i private rusinstitusjoner (1,5 mill. årlig)
- Drift av NAV- prosjekt (1,5 mill. årlig i 2007/2008)
- Begrense drop-out (0,6 mill. årlig)
- Økonomisk styrking til vanskeligstilte familier (1 mill. årlig)
- Styrking av sosialhjelpsbudsjett med 3 mill. årlig pga innføring av høyere sosialhjelpssatser fra 1.7.06
- Overføring av beredskapssekretariatet til Samfunnsmedisinsk enhet (0,5 mill. årlig)
- Prosjekt heltidsansatte i omsorgstjenesten 9 mill. fra 2007 og ytterlig 6 mill. fra 2008
- 10 flere VTA –plasser fra 2007

Reduksjon av budsjetttrammer i planperioden 2007- 2010 består hovedsaklig av:

- 1 % effektiviseringskrav, (-3,73 mill. i 2007 og -7,5 mill. årlig fra 2008)
- Besparelser som følge av modernisering av IKT (- 1,8 mill. årlig)
- Reduksjon av sosialhjelpsrammen med -3,8 mill. årlig pga reduksjon av sosialhjelpsutgifter som følge av statlig vedtatt trygdeordning for eldre innvandrere
- Reduksjon av sosialhjelpsbudsjett tilsvarende forventet besparelse i sosialhjelpsutbetalinger (- 2,3 mill. i 2007, -7,1 mill. i 2008 , -9,2 mill. i 2009 og -10,7 mill. i 2010)
- Barnevernstiltak utenfor hjemme reduseres (-1,5 mill. fra 2007 og -3 mill. årlig fra 2008)
- Satsing for tiltak for vanskeligstilte familier er kun bevilget for ett år (-2 mill. fra 2007)

5.3.5 Investering

Sektoren har følgende investeringsprosjekt hvorav 16 nye sykehjems plasser på Ternevig og prosjektering av boliger for utv.hemmede ble vedtatt i bystyret i tillegg til rådmannens forslag pr. 01.11.06 :

Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007	2008	2009	2010
		Sum	Inntekt				
EDB-anlegg	Løpende	3 000		750	750	750	750
Ekst.ord. arbeid/HS-sektor	Løpende	8 000		2 500	2 000	2 000	1 500
Nytt kjøkken - utstyr	Løpende	1 200		300	300	300	300
Trygghetsalarmer	Løpende	2 600		650	650	650	650
Startlån	Løpende	180 000		45 000	45 000	45 000	45 000
Inventar Kløvertun	4 500	4 500			4 500		
Carport, sonekontorer 3 plasser	1 050	1 050		350	350	350	
Flytteutgifter ombygging sykehjem	2 300	2 300		1 900	200	200	
Prosjekter under KE							
Avsetn. Prestehøia sykehjem	165 500	162 500		22 000	35 000	105 500	
Ombygging Straitunet	176 431	70 974	30 400	70 974			
Ternevig, ombygging og oppgradering	45 535	45 535		12 000	33 535		
Grimtunet, ombygging og oppgradering	23 975	23 975			2 000	21 975	
16 nye sykehjems plasser Ternevig	30 000	30 000		10 000	20 000		
Prosjektering av boliger for utv.hemmede	500	500			500		
SUM:		536 134	30 400	166 424	144 785	176 725	48 200

5.4 Kultur sektoren

5.4.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk

En kommune i utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> (% sykefravær)	5%	5%	5%
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn (8,2%) <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	7,32%	7,5%	7,5%
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikator</u> Andel kvinnelige medarbeidere (%) Andel kvinnelige ledere (%)	54% 54%	54% 54%	52% 52%
4	Medarbeiderperspektivet er i fokus – deltakelse og trivsel <u>Indikator:</u> Andel ansatte som bruker de fysiske trivselsaktivitetene (%)	30%	40%	50%

5.4.2 Kommuneplanens satsingsområde - periodemål

Kulturdirektørens virksomhet

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bidra aktivt til at de regionale kulturinstitusjonene styrkes, herunder fokusere spesielt på teater- og konserthuset og Vest-Agder-museet.
2	Bidra til å gi mulighet for internasjonal utveksling av kunst, kunstnere og kulturarbeidere.
3	Prioritere å legge til rette for langsiktige kulturutviklingsprosjekter.

Vekst og verdiskaping	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Samarbeide med paraplyorganisasjoner og andre sentrale aktører om å tilrettelegge bedre for kunstnerisk virksomhet, særlig Agder Kunstnersenter, Rock City og Sørlandet TV- og filmforening.
2	Delta i videreutviklingen av den kulturelle infrastrukturen; fokusere spesielt på Odderøya og Havnekvartalet.

Levekår og livskvalitet	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bruke tilgjengelige virkemidler for å stimulere til et rikt, mangfoldig og pulserende kunst- og kulturliv.

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bidra til en levende formidling av kulturminner, tradisjoner og historie, med et særlig fokus på kystkulturen.

Bibliotek

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Kristiansand folkebibliotek er en pådriver i forhold til samarbeidstiltak for Knutepunkt Sørlandet.

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Biblioteket er en arena for kunnskap om likestilling og likeverd. <u>Indikator:</u> Antall arrangement/utstillinger som presenterer aktuelle etniske grupperinger i Kristiansand, mangfoldet i livssyn, samlivsformer, familiemønstre og arbeidsfordeling.	3	7	11

Fritid

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Møteplasser (lokale kulturbygg) for frivillige organisasjoner og kultur- og fritidsaktiviteter er etablert i kommunens lokalområder (18). <u>Indikator:</u> Antall områder med tilfredsstillende dekning.	12	13	13
2	Innbyggere med registrert tilretteleggingsbehov får mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter og kompetanseheving innen kulturelle aktiviteter og uttrykk. <u>Indikator:</u> 1. Antall deltakere under 25 år. 2. Antall deltakere over 25 år.	200 220	250 220	250 220

Idrett

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Bidra til å utvikle idrettsanlegg som er unike for landsdelen og som i kraft av attraktivitet og kapasitet tiltrekker besøkende utenfor kommunegrensen.

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Arbeide for at idrettsetatens visjon om Kristiansand som "Verdens sprekeste by" kan bidra til å opprettholde og videreutvikle den store satsingen på bedring av folkehelsen i kommunen			
1	Kapasitet til fysisk aktivitet (undervisning, trenings- og arrangementstid) er øket. <u>Indikator:</u> 1. Antall timer tilgjengelig pr år på fotballbaner : 2. Antall timer tilgjengelig pr. år i idrettshaller:	50 091 11 906	53 735 12 396	55 085 12 396

Kulturskolen

Landsdelsenter og regional utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Bidra aktivt til å øke kvaliteten på musikk og kulturskoletilbudet i landsdelen.			
2	Delta i internasjonale prosjekter og samarbeid med kunst og kulturutdanningsinstitusjon i andre land. Det fokuseres særlig på nord – sør samarbeid.			
1	Som den største kulturskolen i landsdelen, er Kristiansand Kulturskole en sentral aktør på regionalt nivå i arbeidet med å utvikle norske kulturskoler. <u>Indikator:</u> Antall regionale nettverk/partnere kulturskolen samarbeider med.	3	4	4

5.4.3 Driftsmål

Kulturdirektørens virksomhet

Nr	Driftsmål	Status 06	mål 07	Mål 08–10
1	Utvikle og forvalte en målrettet, effektiv og brukerorientert tilskuddspolitikk. <u>Indikator:</u> Andel søknader om tilskudd som er mottatt og saksbehandlet elektronisk.	0%	25%	100%

Bibliotek

Nr	Driftsmål	Status 06	mål 07	Mål 08–10
1	Biblioteket tilbyr tilgjengelige og attraktive tjenester <u>Indikatorer:</u> Antall hjemmesidebesøk Antall nettbaserte tjenestetilbud Antall utstillinger Besøksstall	212 000 11 182 560 000	270 000 12 190 520 000*	320 000 13 190 560 000

Fritid

Nr	Driftsmål	Status 06	mål 07	Mål 08–10
2	I samarbeid med de unge driver kommunen åpne barne- og ungdomstilbud. <u>Indikator:</u> Antall gjennomsnittlig besøk pr. uke:	1700	1850	2000

5.4.4 Driftsbudsjett:

Tjeneste	Regnskap 2005	Budsjett 2006	I 2007-kroner			
			HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Kultur dir.kontor	40 083	41 889	50 427	43 732	45 271	47 286
Bibliotek	17 084	17 509	18 289	19 465	19 465	19 465
Fritid	27 556	27 991	29 503	29 943	29 789	29 789
Idrett	13 204	14 327	15 648	16 343	16 934	16 478
Kulturskolen	12 035	13 108	13 830	13 794	13 794	13 794
SUM RAMME	109 962	114 824	127 697	123 277	125 253	126 812

Sektorens netto driftsbudsjett er økt fra 2006 til 2007 med 12,9 mill. kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 3 mill kr. Dette skyldes i hovedsak følgende endringer:

- 1% effektiviseringskrav (-1.210 mill kr)
- Bortfall av engangstilskudd i 2006 (-0,503 mill kr)
- Besparelser ved modernisering med IT (- 0,479 mill kr)
- Reduksjon i tilskudd til nye orienteringskart (-0,158 mill kr)
- Økt tilskudd til biblioteket (0,5 mill kr)
- Økt tilskudd til kulturskolen (0,6 mill kr)
- Stiftelsen Hestmanden rehabilitering – engangstiltak (4 mill kr)
- Rehabiliteringstilskudd Fullriggeren Sørlandet (4 mill kr)
- Drift av nye idrettsanlegg (1,286 mill kr)
- Tiltak for "fattige familier" og statlige tilskudd til psykiatritiltak (1,247 mill kr)
- Økt tilskudd til kulturinstitusjoner som skal ha tilholdsted i Kilden (1,076kr mill kr)
- Tilskudd til Kristent interkulturelt arbeid (0,6 mill kr)
- Tilskudd til Rock City (0,25 mill kr)
- Tilskudd til korps og orkestre (0,15 mill kr)
- Økt tilskudd til Protestfestivalen (0,3 mill kr)
- Økt tilskudd til festivaler (0,3 mill kr)
- Økt tilskudd til Stiftelsen Quartfestivalen (0,5 mill kr)
- Tilskudd Sørnorsk Filmsenter (0,3 mill kr)
- Økt driftstilskudd til "Scene for alle" kulturskolen (0,267 kr)
- Tilskudd til prosjektet Porto Franco (0,150 mill kr)
- Økt tilskudd til Fullriggeren Sørlandet (0,1mill kr)
- Økt tilskudd til Sørlandets kunstmuseum (0,1 mill kr)
- Driftstilskudd til Tømmerstø grendehus for kompensasjon for bortfall av kommunale leieinntekter (0,1 mill kr)

I perioden 2007 til 2010 reduseres driftsrammen med h.h.v. 4,4 mill kr (for 2008), kr. 2,4 mill kr (for 2009) og 0,9 mill kr (for 2010). Dette skyldes i hovedsak følgende endringer:

- Bortfall av rehabiliteringstilskudd til h.h.v. Fullriggeren Sørlandet (-4 mill kr) og Stiftelsen Hestmanden (-4 mill kr)
- 2% effektiviseringskrav fra 2008 (ytterligere -1,210 mill kr)
- Avvikling av tilskuddet til Sandvolleyballarrangementet fra 2010 (-0,456 mill kr)
- Reduksjon i tilskudd til prosjekter (-0,321 kr)
- Økning i tilskudd til Rock City (0,150 mill kr)
- Økt tilskudd til Protestfestivalen i 2007 reduseres med 0,2 mill kr fra 2008 og ytterligere 0,1 mill kr fra 2009
- Økt tilskudd til kulturinstitusjoner som skal ha tilholdsted i Kilden (1,640 mill kr til 5,398 mill kr for 2010)
- Etablering av Vågsbygd kultursenter (netto 2,998 mill kr – hvorav 0,691 mill kr dekkes gjennom ekstrabevilgningene til biblioteket og kulturskolen)
- Drift av nye idrettsanlegg (1,003 mill kr til 1,630 mill kr for 2010)

5.4.5 Investeringer

Sektoren har følgende investeringsprosjekt hvorav følgende prosjekter ble vedtatt av bystyret i tillegg til rådmannens forslag pr 01,11.06: Bibliotek, Presteheia garderobeanlegg, Karrus idrettspark lager, Sukkevann, Vågsbygd kultursenter inventar, Myren gård og Flerbrukshall Grim og Dvergsnes.

Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007	2008	2009	2010
		Sum	Inntekt				
Arb. Miljøtiltak	Løpende	464		116	116	116	116
Rehab.prosj. Idrett	Løpende	3 200	716	800	800	800	800
Hommeren - kunstgress		5 000	2 500	5 000			
Vågsbygd kultursenter, inventar	3 300	3 300		1 000	2300		
Rosegården, enøktiltak Varmep./SD	373	373		373			
Karrus idrettspark, lager	2 500	2 500		2 500			
Sukke vann, utskifting banedekke	3 500	3 500	1 750	3 500			
Presteheia-banen, garderobeanlegg	2 900	2 900	700	2 900			
Bibliotek, bedre tilgjengelighet funksj.	150	150		150			
Prosjekter under KE							
Svømmehall	100 000	87 000		10 000	38 500	38 500	
Utlån -Agder Naturm. 3. Btr.	12 380	8 830		2 000	6 830		
Teater- og konserthus	374 500	306 700			200 700	106 000	
Avsetn. Ishall - Idda	42 000	41 690	10 000	4 690	37 000		
Utvikling av Idda området	500	500		500			
Myren gård, vedlikehold	3 500	3 500		3 500			
Flerbrukshall, Grim og Dvergsnes		2 000					2 000
SUM:		471 607	15 666	37 029	286 246	145 416	2 916

5.5 Teknisk sektor

5.5.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. Indikator: (% av årsverk)	5,2%	5%	5%
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn Indikator: (% av årsverk)	3%	3,5%	4,3%
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. Indikator Andel kvinnelige medarbeidere (%)	20%	21%	23%
	Andel kvinnelige ledere (%)	10%	15%	17,5%

5.5.2 Kommuneplanenes satsingsområde - periodemål

Parktjenesten

Vekst og verdiskapning	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Turist- og blomsterbyen Kristiansand videreutvikles i et forpliktende samarbeid mellom kommunen og næringslivet.
2	Teknisk sektor arbeider for tilrettelegging av areal for rekreasjon og offentlige møteplasser

Levekår og livskvalitet	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Skolen utvikles til nærmiljøparker som viktige møteplasser for barn og unge.
2	Kommunen samarbeider med arrangører om å utvikle gode utendørs arealer for festivaler, konserter og andre arrangementer.

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
3	Kommunen tilrettelegger for friluftsliv (toaletter, turstier, p-plasser) <u>Indikator:</u> Odderøya Flekkerøy trinn 1 Flekkerøy trinn 2 Bertesbukta Marvika		1 1 1	 1 1

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Parkvesenet sikrer ansvarsfølelse og deltakelse, gjennom aktivt samarbeid med næringsliv, organisasjoner, velforeninger og andre om utvikling av nærmiljø og friluftsområder.

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
2	Parkvesenet er miljøsertifisert <u>Indikator:</u> 1= adm, 2 = drift.	1		2
3	For å styrke kulturlandskapet er det etablert besøksgårder i alle 4 bydeler. <u>Indikator:</u> Antall besøksgårder totalt	1	2	4

Byutviklingstjenesten

Vekst og verdiskaping	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Teknisk sektor prioriterer planlegging, behandling, sikring og tilrettelegging for et variert tilbud av næringsareal.

Levekår og livskvalitet	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Kommunen vektlegger økt innsats for å styrke god tilgjengelighet og universell utforming.

Ingeniørvesenets tjenester - Vei

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Bussholdeplasser langs kommunale veier opprustes basert på prinsipper om universell utforming <u>Indikator:</u> Antall ombygde holdeplasser (av totalt 64)	5	25	40

Bærekraftig utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Framkommelighet for busstrafikk prioriteres på det kommunale samleveinettet. <u>Indikator:</u> Antall km. forkjøringsvei totalt	13	27	27

Ingeniørvesenets tjenester – Vann

Bærekraftig utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Vi arbeider for et driftssikkert vannledningsnett. <u>Indikator:</u> Fornyelsestakt i antall år. (nasjonal anbefaling < 100 år)	275	250	150

Miljøverntjenestene (inkl. samferdsel)

Landsdelsenter og regional utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Teknisk sektor bidrar til å gjennomføre Samferdselspakken for Kristiansandsregionen fra 2008.
2	Videreføre gjennomføringen av ATP-prosjektet i 2008 og 2009

Levekår og livskvalitet				
1	Stimulere barn til å gå og sykle til skolen gjennom prosjekt <i>Aktive skolebarn</i>			
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
2	Sykkeltrafikken er økt. Indikator: Antall syklist pr. døgn på Vesterveien	565 (2004-tall)	600	650

Bærekraftig utvikling				
1	Teknisk sektor bidrar til at klima- og energiplan og strategiplan for bærekraftig utvikling gjennomføres gjennom kommunens handlingsprogram. Det vil være høy fokus på å implementere klimatiltak			
2	Det arbeides aktivt med sikte på opprettelse av en tappestasjon i kommunen for miljøbennlig drivstoff (biodisel, naturgass og hydrogen). Buss- og ferjetrafikk må være aktivt innbefattet i arbeidet fra starten av.			
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
3	Forurensede fjordområder er restaurert	1	3	5
4	Antall "Grønne flagg" i skoler og barnehager er økt	14	20	30
5	Antall bedrifter og enheter (inkl. kommunale) med Miljøfyrtårn er økt	165	180	200
6	Det utvikles kompetanse i bruk av måleenheten "økologiske fotavtrykk"		utført	

5.5.3 Driftsmål

Kart- og oppmålingstjenesten

Nr	Driftsmål	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
3	Fra en eiendom er godkjent delt og rekvirert hos oppmålingsvesenet, skal målebrev normalt være ferdig innen tre måneder. <u>Indikator:</u> Prosentandel nye saker som avsluttes innen denne tre-mnd.-fristen:	84 %	86 %	88 %

Brann- og feiertjenesten

Nr	Driftsmål	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
2	Lovpålagt kontroll av fyringsanlegg og lovpålagt feiing basert på feiefaglig vurdering utføres iht oppsatt 4-års plan. minst 1 gang pr. 4. år <u>Indikator:</u> Antall feiinger (F) Antall tilsyn (T)	820 10 400	12 000 4 300	11 900 4 300

Ingeniørvesenets tjenester – Vei

Nr	Driftsmål	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
4	Antall bruer, underganger og murer med store eller kritiske skader reduseres. (skadekategori 3 og 4) <u>Indikator:</u> Antall store eller kritiske skader	40	15	0
5	Nedbryting av veikapitalen begrenses ved prioritering av dekkevedlikehold på bekostning av drift/renhold. <u>Indikator:</u> Tonn reasfaltering pr. år	3 500 (anslag 2006)	3 500	4 000

Ingeniørvesenets tjenester – Vann

Nr	Driftsmål	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
2	Kvalitetsindeks for vannproduksjon øker (Norvars benchmarkingsprosjekt) Indikator: Kvalitetsindeks (max.4,0)	3,30	3,30	3,60
3	Kvalitetsindeks for vanddistribusjon øker (Norvars benchmarkingsprosjekt) Indikator: Kvalitetsindeks (max. 5,0)	4,25	4,25	4,30

Ingeniørvesenets tjenester – Avløp

Nr	Driftsmål	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
2	Vi foretar områdevis kortslutning av septiktanker. Indikator: Antall septiktanker	417	500	400
5	Kvalitetsindeks avløpsrensing øker (Norvars benchmarkingsprosjekt) Indikator Kvalitetsindeks (max 4,0)	3,75	3,75	3,90

5.5.4 Driftsbudsjett:

Tall i 1000 kr

Tjeneste	Regnskap 2005	Budsjett 2006	I 2007-kroner			
			HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Teknisk dir. stab	5 835	8 162	11 343	7 751	7 751	7 750
Pol.styr./kontroll	1 765	1 545	1 585	1 585	1 585	1 585
Servicetorg	5 313	5 473	5 701	5 668	5 668	5 668
Parkvesenet	24 114	24 396	25 159	24 725	24 625	24 425
Plan og byggesak	6 205	3 118	3 148	2 984	2 984	2 984
Kart og oppmål.	4 522	4 721	4 916	4 808	4 808	4 808
Byutvikling	891	2 875	3 677	2 981	2 981	2 981
Brann/feietjen.	30 354	30 780	31 096	31 501	31 501	31 501
Vei	35 500	32 903	33 182	32 827	32 827	32 827
Vann	-15 713	-18 183	-19 305	-21 721	-24 185	-27 005
Avløp	-33 924	-32 601	-38 956	-40 790	-41 990	-42 167
Renovasjon	-9 095	-6 942	-5 507	-5 424	-5 120	-5 116
Ingeniørv. andre	15 921	19 682	20 061	20 080	20 080	20 080
Bil/maskinpark	-0	-411	-420	-420	-420	-420
Arbeid for andre	-	-500	-513	-513	-513	-513
Offentlige toalett	832	935	915	903	903	903
Miøjev./inkl.samf.	4 013	3 736	3 515	3 377	3 282	3 282
SUM RAMME	76 533	79 689	79 597	70 322	66 767	63 573

Netto driftsbudsjett i sektor 5.1 er fra 2006 til 2007 tilnærmet uendret.

Det blir forholdsvis små endringer i gebyrnivået fordi bruk av fondsmidler i perioden oppveier for høyere kalkylerente.

Øvrige endringer i 2007 er i hovedsak:

- 1% effektiviseringskrav – 1,1 mill. kroner. Brann- og feiervesenet er skjermet for å kunne opprettholde minimumsbemanningen. Det arbeides med å øke inntektene fra alarmer gjennom avtaler med alarmfirmaer. Potensialet for 2007 er anslått til 0,5 mill. kroner
- Prosjekt "Modernisering med IT" – innsparingskrav 0,8 mill. kroner inkl. VAR
- Kompensasjon for lønns-og prisvekst i 2006 – 0,93 mill. kroner pr. år i perioden
- Styrking av byantikvarfunksjonen – 0,2 mill. kroner
- Holdningsskapende arbeid mot tagging – 0,2 mill. kroner
- Overføring av ansvar for utbyggingsprogram fra sektor 5.2 – 0,55 mill. kroner pr. år i perioden
- Kvadraturen i fokus – planer/utredning – 0,5 mill. kroner pr. år i perioden
- Vedlikeholdsmidler parkanlegg Elvebredden – 0,36 mill. kroner pr. år i perioden
- Økt inntektskrav ifm oppgradering av utendørsscene Odderøya – 0,34 mill. kroner pr. år
- Innsatsstyrt finansiering av kommuneadvokat/kommunikasjon – 0,5 mill. kroner pr. år
- Tillskudd bussmetro økes med 1,775 mill. kroner
- Prosjekt "Ren by" – 0,2 mill. kroner pr. år
- Badebåt – 0,49 mill. kroner
- Isbane Tresse strøm – 0,15 mill. kroner

Netto driftsbudsjett videre i perioden (08-10) reduseres med 9,3 mill. kroner, 3,6 mill. kroner og 3,2 mill. kroner. I tillegg til de forhold som er nevnt for 2007, skyldes dette i hovedsak:

- Regnskapstekniske forhold innenfor VAR-området i 2009 og 2010
- 2% effektiviseringskrav fra 2008 (ytterligere 1,1 mill. kroner)
- Økt ramme til Flekkerøyplan og kystsoneplan – 1 mill. kroner pr. år fra 2008
- Reduksjon i sentral plankonto med 0,5 mill. kroner pr. år fra 2008
- Bortfall tilskudd ATP med 3 mill. kroner fra 2008
- Fullfinansiering av byantikvarstilling fra 2008 med 0,5 mill. kroner pr. år
- Økt inntektskrav til sektoren ifm tilbygg Tollbodgt. 26 – 0,53 mill. kroner pr. år fra 2008
- Badebåt – 0,3 mill. kroner 2008 og 0,2 mill. kroner 2009

Befolkningsutviklingen og byggeaktiviteten i kommunen er meget stor – større enn prognosene tilsier. Tilrettelegge for økt boligbygging og næringsutvikling gjennom saksbehandling av private planer, byggesøknader og utbyggingsavtaler, og forsering av arbeid med overordnet planlegging, vil bli prioritert så langt det er mulig.

Det er store utfordringer innen veitjenesten hvor reasfalteringsbehovet er langt større enn de tildelte ressurser. Målsetningen om å opprettholde veikapitalen nås ikke. Rådmannen vil vurdere situasjonen i 1. tertial 2007 når ny asfaltavtale skal inngås.

5.5.5 Investeringer

Sektoren har følgende investeringsprosjekt hvorav: Styrking Nybyen byggetrinn 1, Belysning Torvet og Brannsikring Posebyen ble vedtatt i bystyret i tillegg til rådmannens innstilling pr. 01.11.06 :

Investeringsprosjekt	Prosjekt-kostnad	2007-2010	2007	2008	2009	2010
		Sum				
Teknisk direktør, utb.områder						
Justneshalvøya, infrastruktur (fra 5.2)	15 000	15 000	15 000			
Lauvåsen, infrastruktur (fra 5.2)	8 000	8 000	8 000			
Ingeniørvesenet						
Felles bil- og maskinpark	Løpende	34 000	8 500	8 500	8 500	8 500
Etablering av sonestasjon Dalane	2 683	2 683	2 683			
Veier						
Arb.pl./Aksjon skolevei og gang/sykkelv.	Løpende	15 750	3 750	4 000	4 000	4 000
Alternativ transportf.	Løpende	2 314	2 314			
Delbidrag g/sv. Fv 10 Dvergsnesv.	100	100	100			
Delbidrag g/sv. Fv 8 Østerøya Felt B	100	100		100		
Delbidrag g/sv. Fv. 8 Vesterøya Fløyb.	100	100			100	
Tilskudd større veibreder	Løpende	1 000	250	250	250	250
Vei- og gatebelysning						
Vei- og gatebelysning	Løpende	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Vannverket						
Arbeidsplanen	Løpende	58 000	12 000	14 000	16 000	16 000
Torsvikheia hovedbasseng	13 000	3 500	3 500			
Utvidet vannbehandling Rossevang	25 000	25 000		10 000	15 000	
Styrking vannforsyning Eidet	11 000	11 000	3 000		8 000	
Vannforsyning Strømme	4 500	4 500	4 500			
Utskifting av Rossevangsledningen	20 400	5 000				5 000
Styrking av forb. Krossen - Dueknipen	5 000	5 000		5 000		
Hovedvannledning Hånes - Lauåsen	1 300	1 300	1 300			
Basseng for Lauåsen tilkn. til Sør.p.	12 500	12 500	6 000			6 500
Avløp						
Arbeidsplanen	Løpende	75 200	18 800	18 800	18 800	18 800
Utskifting - pumper	Løpende	5 000	1 000	1 000	1 000	2 000
Avløpsv. Flekkerøy - kjemisk rensing	21 000	14 000	7 000	7 000		
Opprusting av Korsvik kloakkrenseanl.	14 000	14 000	5 000	5 000	4 000	
Renovasjon - avgiftsfinansiert						
Arbeidsplan	Løpende	250	250			
Ny renovasjonsordning - hytter	500	500	500			
Brann- og feiervesenet						
1. utrykkingsbil	2 900	2 900		2 900		
Diverse kjøretøyer/utstyr	1 000	1 000				1 000
Miljøverneheten						
Miljøbyprosjekter	Løpende	2 000	500	500	500	500
Brannsikring Posebyen		1 700	200	500	500	500
Oppmålingsvesenet						
Kartajourhold	Løpende	1 900	400	500	500	500
Teknisk utstyr	950	150	150			
Parkvesenet						
Ravnedalen, adkomstvei	350	350	350			
Nybyen, ferdigstillelse byggetrinn 1	1 500	1 500	1 500			
Friluftslivtiltak	Løpende	1 000	250	250	250	250
Nærmiljøtiltak	Løpende	2 800	700	700	700	700
Nærmiljøpark/grønn skoleg.	Løpende	800	200	200	200	200
Små stygge steder	Løpende	400	100	100	100	100
Belysning Torvet		2 000	2 000			
SUM:		340 297	111 797	81 300	80 400	66 800

5.6 Teknisk sektor 5.2 - Kristiansand Eiendom

5.6.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> (% av ansatte)	9,5%	9%	8,5%
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	17%	17%	17%
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikator</u> Andel kvinnelige medarbeidere (%) Andel kvinnelige ledere (%)	62% 16%	62% 33%	62% 33%
4	Antall uønsket deltidsstillinger er redusert. Status 2006: 0% <u>Indikator:</u> Andel ansatte med uønsket deltid (%)	0%	0%	0%

5.6.2 Kommuneplanens satsingsområder – periodemål

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Satsing med kommunale og statlige midler for å sikre tilgang til friområder i strandsonen og sentrumsnære områder. <u>Indikator:</u> Antall dekar friareal i kommunal eie.	Ca 84000	+ 60 dekar	+ 60 dekar pr år

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Etablere system for gjenbruk av bygningskomponenter.
2	Effektivisering av kommunens energiforbruk til egne bygninger med mulighet for bruk av fornybare energikilder.

5.6.3 Driftsbudsjett

Tjeneste	Tall i 1000 kr		I 2007-kroner			
	Regnskap 2005	Budsjett 2006	HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Adm./sivilforsv.	21 706	15 855	32 412	34 535	35 150	35 128
Drift/vedlikeh.	-3 759	-1 474	-3 498	-3 498	-3 498	-3 498
Småbåthavnene		-3 150	0	0	0	0
SUM RAMME	17 947	11 231	28 914	31 037	31 652	31 630

Vedr. småbåthavnene var regnskapet i 2005 ført på sektor 1. Nedgangen fra 2005 til 2006 på tjenesten adm./sivilforsv. skyldes internhuseleie på barnehage og administrasjonsbygg. Ordningen ble avviklet i 2005.

Regnskap 2005 og budsjett 2006 er inkludert boligforvaltningen, dette er i 2007 overført til eget selskap.

Netto driftsbudsjett i sektor 5.2 (Kristiansand Eiendom) er økt fra 2006 til 2007 med 17,7 mill. kr. Dette skyldes i hovedsak:

- Utskilling av Kristiansand Boligforvaltning til eget kommunalt foretak, redusert inntekt 13,185 mill. kr.
- Tekniske forhold vedr. ansvar for småbåthavnene overført sektor 9
- Effektiviseringstiltak – 1,2 mill. kr
- Prosjekt "Modernisering med IT" – innsparringskrav – 0,55 mill. kr. pr. år i perioden
- Kompensasjon prisstigning 2006 0,7 mill. kroner pr. år i perioden
- Overføring av ansvar for utbyggingsprogram til sektor 5.1 – 0,55 mill. kr. pr. år
- Festeavgift, økt inntekt 0,6 mill. kroner pr. år i perioden
- Justering for regnskapstekniske rammeforhold knyttet til at Kristiansand boligselskap går ut fra sektor 5.2, økning på 0,278 mill kr
- Økte kostnader energiprogram (50% årsverk) 0,25 mill. kr. pr. år i perioden
- Økt ressurs vedlikehold nybygg fra gjeldende handlingsprogram, 1,8 mill. kr. fra 2006 til 2007

Økningen i budsjettrammen fra 2007 til 2010 skyldes i hovedsak:

- Ytterligere økning på vedlikehold nybygg på 2,2 mill. kr.
- Drift/vedlikehold Ternevig 0,250 mill kr fra 2009

5.6.4 Investeringer

Sektoren har følgende investeringsprosjekt hvorav opprustning av bygg og styrkning av ertatningsareal Wilds Minne ble vedtatt i bystyret i tillegg til rådmannens forslag pr. 01.11.06:

Investeringer	Prosjekt- kostnad	2007-2010		2007	2008	2009	2010
		Sum	Inntekt				
Prosjektavdelingen (øvrige)							
Utsifting PCB	14 000	5 600		5 600			
Brannsikring	27 666	4 006		4 006			
Miljøopprydding Torsviga		2 000		2 000			
Eieravdelingen (utbygging)							
Utbyggingsområdene	Løpende	142 902	227 065	68 382	34 770	24 731	15 019
Eieravdelingen (øvrige)							
Punktkjøp / salg.	Løpende	4 500	20 300	1 500	1 500	1 500	
Avsetn. Tollbodgaten 26 - tilbygg 2007	9 800	9 800		9 800			
Rådhuskvartalet - utvikling		3 500		3 500			
Energiprogram	14 000	14 000		1 700	5 200	4 900	2 200
Gjestehavna, kjøp og oppgradering	7 300	3 800		3 800			
Skytebane Farvannet, videref.1 tert.	700	700		300	400		
Regulering Odderøya, videref.1.tert.	725	725	300	725			
EVA-senteret rehabilitering		1 500		500	1 000		
Rodestasjon		300		300			
Wilds Minne, erstatningsareal		1 300		1 300			
Veikryss Narvika	60 000	25 000		25 000			
Kjøp av grunn gang/sykkelveier	Løpende	3 200		800	800	800	800
Sikring av friområder	Løpende	24 000	14 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Opprustning av bygg	2 500	2 500		2 500			
Småbåthavner							
Ekstraordinære investering - småbåth		2 000				1 000	1 000
Auglendsbukta - mudring		0					
Narviga - nye brygger		1 800		700	1 100		
Hånesbukta - ramme		2 000		2 000			
Lahelle brygge - ramme		1 400		1 400			
Dvergsnesbukta - prosjektering		0				0	
Strømkontakter - brygger		800		200	200	200	200
Justvik reguleringsplan		150		150			
Kuholmen utskriftning av brygge		1 500				1 500	
Miljøstasjoner avfallshåndtering		100		100			
Ronsbukta, erhvervelse		3 000		3 000			
SUM:		262 083	261 665	145 263	50 970	40 631	25 219

I tillegg har Kristiansand Eiendom ansvaret for prosjekter i øvrige sektorer, men disse prosjektene er i del 1 bare omtalt i de enkelte sektoravsnittene.

5.7 Administrasjonssektoren

5.7.1 Arbeidsgiverpolitikk

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> (% av ansatte)	4,9	4,0	3,5
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn (andel innbyggere per 31.12.2005 er 8,2%) <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	4,0	5,5	8,2
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikatorer:</u> Andel kvinnelige medarbeidere (%) Andel kvinnelige ledere (%)	72 12,5	65 35	60 40
4	Antall uønskede deltidsstillinger er redusert. <u>Indikator:</u> Andel ansatte med uønsket deltid (%)	3,5	3	2

5.7.2 Kommuneplanens satsingsområder – periodemål

Politisk virksomhet

Bærekraftig utvikling	
Nr	Periodemål for hele perioden
1	Strategier: Administrasjonssektoren bidrar til at et nettbasert demokratitorg kan brukes til dialog mellom innbyggerne og politikerne foran kommunevalget 2007.

Administrasjon

Levekår og livskvalitet	
1	Administrasjonssektoren utvikler sine administrative systemer og rutiner slik at disse om ønskelig kan brukes til fellesløsninger i regi av Knutepunkt Sørlandet.
2	Administrasjonssektoren inviterer til etablering av faggrupper for administrative tjenester innen Knutepunkt Sørlandet (KnS)
3	Administrasjonssektoren tar initiativ til etablering av faggrupper for administrative tjenester i storby/-kommunene.

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Det etableres faggrupper i Knutepunkt Sørlandet for alle aktuelle fag	0	100%	100%

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden			
1	All kommunikasjon mellom Kristiansand kommune og innbyggerne skal preges av kvalitet i form og innhold slik at innbyggerne føler seg ivaretatt. Hensynet til befolknings-sammensetningen vektlegges			

Bærekraftig utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Det anskaffes felles elektronisk kjemikaliereregister i Knutepunkt Sørlandet-kommunene som sikrer full oversikt over kjemikalier som brukes i produksjonen.	0	100%	100%

5.7.3 Driftsmål

Administrasjon

Nr	Driftsmål	Status 06	mål 07	Sluttmaal 08–10
1	Kemnerkontoret: Pr. 30. juni hvert år skal skyldig restskatt fra sist avsluttede ligningsår ikke være høyere enn 12,6% som tilsvarer skattedirektoratets krav.	6,1%	Maks. 9,5%	Maks. 9,5%
2	Kemnerkontoret: Det skal hvert år foretas arbeidsgiverkontroll hos 5% av kommunens arbeidsgivere, dvs. ca 150 kontroller pr. år, som tilsvarer skattedirektoratets krav.	48 (pr.30.06)	150	150

5.7.4 Driftsbudsjett

Tjeneste	Tall i 1000 kr		I 2007-kroner			
	Regnskap 2005	Budsjett 2006	HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Politisk virksomh.	1 776	0	3 276	0	1 891	0
Felles led./adm.	89 157	80 030	82 103	79 710	79 659	81 140
Adm.lokaler	11 665	7 048	6 357	6 029	5 577	5 577
AFP/overform./gjeldsrådgiv.	13 306	12 638	12 954	12 954	12 954	12 954
SUM RAMME	115 904	99 716	104 690	98 693	100 081	99 671

Vedrørende tjenesten felles ledelse/administrasjon ble 34,2 mill kr ompostert til andre fag tjenestegrupper ved årets slutt for å gi rett KOSTRA-rapportering. Nedgangen fra regnskap 2005 til budsjett 2006 skyldes bortfall av internhusleie på administrasjonsbygg.

Sektorens driftsbudsjett er økt fra 2006 til 2007 med ca 2,4 mill kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på ca 2,5 mill kr. Dette skyldes i hovedsak:

- 1% effektiviseringskrav (0,55 mill kr)
- Valgavvikling i 2007 (3,276 mill kr)
- Barnehjemsgransking (0,920 mill kr)
- Etablering av sentral fakturaskanning (1,8 mill kr)
- Videre arbeid med oppfølging av sykemeldte (0,58 kr)
- Besparelse forsikringsordningen (- 3 mill kr)
- Kommunikasjonstjenester og advokattjenester ISF-finansieres. Midler overføres til fagsektorene (-3.311 mill kr)
- Styrking av hms-tjenesten (0,5 mill kr)
- Sentralisering av linjeleie datasamband (1,681 mill kr)
- Besparelser modernisering med IT(-0,344 mill kr)
- Oppfølging av sykemeldinger/refusjoner(0,3 mill kr)
- Ekstern husleie(0,32 mill kr)
- Justering utgifter til fjernvarme for adm.bygg(-0,592mill kr)

I perioden 2007 til 2010 justeres rammen dels opp og dels ned fra år til år.

Det er først og fremst avvikling av valg hvert annet år, samt skatteaksjon annet hvert år på kemnerkontoret, som fører til svingningene. Av permanente endringer nevnes:

- 2% effektiviseringskrav fra 2007(- 0,5 mill kr)
- Effektivisering av sentral fakturaskanning fra 07-08(-0,45 mill kr)
- Effektivisering av sentral fakturaskanning fra 08-09(-0,45 mill kr)
- Barnehjemsgranskingen sluttført i 2007(-0,92 mill kr)

5.7.5 Investeringer

Sektoren har følgende investeringsprosjekt:

Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010	2007	2008	2009	2010
		Sum				
Sikkerhetsforbedring - EDB	Løpende	2 000	500	500	500	500
Kapasitetsforb. sentr. EDB-mask.	Løpende	2 000	500	500	500	500
Ombygging/oppussing Torvområdet	Løpende	2 000	500	500	500	500
Kontormaskiner:	Løpende	1 000	250	250	250	250
Oppgradering av KRISS	600	600	600			
Takseringsprosjekt	700	400	400			
Modernisering	9 500	6 000	2 000	1 500	1 500	1 000
SUM:		14 000	4 750	3 250	3 250	2 750

5.8 Skolesektoren

5.8.1 Periodemål for sektorens arbeidsgiverpolitikk

Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 05	Mål 07	Mål 08–10
1	Sykefraværet er redusert. <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	6.4	6,3	6.0
2	Andel ansatte med ikke-vestlig minoritetsbakgrunn speiler andel innbyggere med samme bakgrunn <u>Indikator:</u> (% av årsverk)	4,0	4,1	4,5
3	Alle arbeidsplasser har lagt til rette for en balansert kjønnsfordeling blant de ansatte og ledere. <u>Indikator</u> Andel kvinnelige ledere (%) (akseptabel den ene eller den andre veien innenfor 40/60)	46	40-60	40-60
4	Antall uønsket deltidstillinger er redusert. <u>Indikator:</u> Andel ansatte med uønsket deltid som ønsker heltid (%)	10	9	8

5.8.2 Kommuneplanens satsingsområder - Periodemål

Landsdelsenter og regional utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Tilby Knutepunkt Sørlandet etterutdanningstjenester der kommunen har spisskompetanse <u>Indikator:</u> Antall kursplasser totalt andre kommuner	(2004) 100	150	200

Vekst og verdiskapning				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Kristiansand tilrettelegger for samarbeid og utviklingsprosjekter med HIA innen skolesektoren <u>Indikator:</u> Antall nye samarbeidsprosjekt	3	2	2 årlige
2	Andel voksne innvandrere som føres frem til arbeid eller kvalifiserende utdanning innen 3 år etter at de er bosatt i kommunen økes <u>Indikator:</u> % Andel av innvandrere som føres fram til utdanning eller arbeid innen to år	60	63	70

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Skolene inkluderer flere elever innenfor rammen av tilpasset opplæring/det ordinære skoletilbudet <u>Indikator:</u> %andel spesialundervisning	5,1	5,0	4,7
2	Elevene i Kristiansand har motiverende lærere <u>Indikator:</u> Elev-undersøkelse– skala 1-4 B-trinn (snitt storbyer 2,9) U-trinn (snitt storbyer 2,9)	2,9 2,8	3,0 2,9	3,0 3,0
3	Elever opplever større læringstrykk i skolen <u>Indikator:</u> Elev-undersøkelsen (utvalgte spm) skala 1-4 B-trinn (snitt storbyer 3,4) U-trinn (snitt storbyer 3,2)	3,5 3,1	3,5 3,2	3,6 3,3
4	Foreldre opplever god dialog og medvirker i skolen <u>Indikator:</u> Foreldreundersøkelsen (utvalgte spm) skala 1-4 Medvirkning (snitt storbyer 2,3) Dialog (snitt storbyer 2,6)	2,4 2,7	2,6 2,7	2,6 2,8

Levekår og livskvalitet				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Skolene inkluderer flere elever innenfor rammen av tilpasset opplæring/det ordinære skoletilbudet <u>Indikator</u> %andel spesialundervisning	5,1	5,0	4,7
2	Elevene i Kristiansand har motiverende lærere <u>Indikator:</u> Elev-undersøkelse– skala 1-4 <ul style="list-style-type: none"> B-trinn (snitt storbyer 2,9) U-trinn (snitt storbyer 2,9) 	2,9 2,8	3,0 2,9	3,0 3,0
3	Elever opplever større læringstrykk i skolen <u>Indikator:</u> Elev-undersøkelsen (utvalgte spm) skala 1-4 B-trinn (snitt storbyer 3,4) U-trinn (snitt storbyer 3,2)	3,5 3,1	3,5 3,2	3,6 3,3
4	Foreldre opplever god dialog og medvirker i skolen <u>Indikator:</u> Foreldreundersøkelsen (utvalgte spm) skala 1-4 Medvirkning (snitt storbyer 2,3) Dialog (snitt storbyer 2,6)	2,4 2,7	2,6 2,7	2,6 2,8
5	Elevenes digitale kompetanse er økt. <u>Indikatorer:</u> a PC-tetthet – antall elever pr PC b Lærernes kompetanse – %-andel riktig på årlig undersøkelse c Elevinspektørene, 2 spm skala 1-4 <ul style="list-style-type: none"> B-trinn (snitt storbyer 2,5) U-trinn (snitt storbyer 2,6) dSkolene har plan for IKT-opplæring – antall skoler med plan	5 71 2,4 2,6 11	5 76 2,5 2,7 15	5 85 2,8 2,8 38
6	Skolegårdene utvikles til selvaktiviserende utemiljø <u>Indikator:</u> Antall skoler totalt med i "Aktiv ute prosjektet"	14	28	38
7	Alle elever har 1 times daglig fysisk aktivitet <u>Indikator:</u> Antall skoler som oppfyller kravet	4	20	38
8	Elevenes medvirkning og sosiale kompetanse er økt <u>Indikator:</u> Antall skoler som har en plan for medvirkning/sosial handling	15	38	38
9	Elevene leser bedre <u>Indikator:</u> Lesekartlegging 2. trinn <ul style="list-style-type: none"> %-andel "Alt rett" %-andel "under kritisk grense" 	60 9	61 8	63 7
10	Minoritetsspråklige voksne har gode norskkunnskaper <u>Indikator:</u> %-andel gjennomført godkjente språkprøver	30	50	80

Bærekraftig utvikling				
Nr	Periodemål for hele perioden – beskrivelse av indikator	Status 06	Mål 07	Mål 08–10
1	Prosjekt Grønn barneby er gjennomført Indikator: Antall skoler totalt med grønt flagg	3	7	10

5.8.3 Driftsbudsjett:

Tjeneste	Tall i 1000 kr		I 2007-kroner			
	Regnskap 2005	Budsjett 2006	HP 2007	HP 2008	HP 2009	HP 2010
Grunnskole	593 103	596 373	616 525	604 231	594 235	589 858
PPT	15 296	16 209	16 249	16 322	16 730	17 148
Ped.senter	5 822	7 583	4 852	4 869	4 991	5 116
Voksenopplæring	25 658	26 921	27 085	26 843	27 514	28 202
SFO	12 987	13 572	9 432	8 724	8 942	9 166
Øvrige tjen.	15 400	25 421	50 806	49 806	49 806	49 456
SUM RAMME	668 266	686 079	724 949	710 795	702 218	698 946

Sektorens driftsbudsjett er økt fra 2006 til 2007 med 21,17 mill kr i tillegg til lønns- og prisstigning på 17,7 mill kr.

Endringen skyldes i hovedsak:

- Økt ramme på 17,3 mill kr som følge av at tidligere øremerket tilskudd til minoritetsspråklige er innlemmet i rammetilskuddet
- Effektiviseringskrav på – 7,7 mill kr
- Flytting av bevilgede midler til kunnskapsløftet i 2006 og 2008 5,9 mill. kr
- Kompensasjon lønns- og prisstigning 2006 6,3 mill kr
- Kompensasjon lønnsmidler seniortiltak, 2,2 mill kr
- Økning på 1 mill kr vedr. stimuleringstiltak bygg
- Andel kommunale psykiatrimidler, 0,5 mill kr
- Beregnet innsparingspotensial modernisering med it, -1,2 mill kr
- Kompensasjon prisvekst skoleskyss 0,5 mill kr (1. tert 06)
- Fysisk aktivitet ungsomstrinn 2 mill kr (1.tert 06)
- Fattigdomssatsing 0,4 mill kr (1. tert. 06)
- Trekk vedr. elevtallsendring på -0,5 mill kr
- Økning på 0,3 mill kr vedr. mødregruppe på Slettheia (1. tert 06)
- Økning på 0,6 mill kr vedr. stilling til "Drop-out" prosjekt
- Trekk sektovise justeringer -1,2 mill kr
- Avsetning til Internasjonal skole, 1 mill kr
- Lavere pensjonsutgifter SOK, -5,7 mill kr

Effektiviseringskravet er dekket inn på følgende måte i 2007:

- Flatt trekk på alle enheter -1,7 mill. kr
- Økt SFO-betaling -5,1 mill. kr
- ENØK-tiltak -0,5 mill. kr
- Andel adm./støttetjenester skolekontoret -0,4 mill. kr

I perioden 2007 til 2010 reduseres driftsrammen hovedsakelig som følge av:

- Opptrapping av effektiviseringstiltak med 6,3 mill. kr i 2008
- Korrigering som følge av flytting av bevilgede kunnskapsmidler i 2006 og 2008
- Ikke bevilgede kunnskapsmidler i 2009 og 2010
- Ikke bevilgede midler til fysisk aktivitet i 2009 og 2010

5.8.4 Investeringer:

Sektoren har følgende investeringsprosjekt hvorav styrkning uteområde Dvergsnes (0,5 mill kr) og dusjanlegg på Dvergsnes ble vedtatt i bystyret i tillegg til rådmannens innstilling pr. 01.11.06:

Investeringsprosjekter	Prosjekt- kostnad	2007-2010		2007	2008	2009	2010
		Sum	Inntekt				
EDB-utstyr til undervisning	Løpende	5 600		1 400	1 400	1 400	1 400
Opprusting av skolegårder, utearealer	Løpende	4 000		1 000	1 000	1 000	1 000
Opprustning utearealer, Aktiv ute	Løpende	3 000		1 000	1 000	1 000	0
Reserve - strakstiltak/skole, fra 5.2	Løpende	4 000		1 000	1 000	1 000	1 000
Hommeren (inkl. idrettshall)		109 600	48 893	5 100	48 893		
Havlimyra (inkl. idr.hall/7'er)		167 800	167 800	9 800	24 000	55 000	88 800
Havlimyra - infrastruktur		8 000	8 000		8 000		
Avsetn. Dvergsnes skole, påbygg/tomt		67 100	60 172	1 000	23 500	22 844	13 828
Lindebøskauen skole		59 930	55 415		31 679	23 736	
Avsetn. Lauvåsen skole		23 500	23 500		18 500		5 000
Sjøstrand, oppgradering		29 932	29 932		1 500	20 000	8 432
Grim, oppgradering		41 755	26 500				1 500
Solholmen, oppgradering		46 000	46 000			1 000	24 000
Øvre Slettheia (inkl. 6,5 mill kr levekår)		21 810	21 810		2 250	12 000	7 560
Karl J.Minne, oppgradering		48 585	30 400				1 000
Sjøstrand, akuttiltak gruppe 1 i beh.u		8 594	8 594		4 500	4 094	
Grim, akuttiltak gruppe 1 i beh.ut.		1 818	1 818				1 818
Solholmen, akuttiltak gruppe 1 i beh.u		3 843	3 900				3 900
Karl J.Minne, akuttiltak gruppe 1 i beh.u		2 160	2 160				2 160
Akuttiltak skoler		34 400	34 400		10 000	8 500	8 500
Dvergsnes dusjanlegg		4 000	4 000		4 000		
SUM:		589 894	15 900	181 222	151 574	166 920	90 178

6 SAMLET PLAN- OG UTREDNINGSPROGRAM

Plan- og utredningsprogram for 2007-2010 viser en samlet prioritering av kommunens innsats innen plan- og utredningsarbeider. Dette er tidsbestemte oppgaver som vil gi rammer for oppfølgende planer og tiltak, forslag til nye periodemål eller grunnlag for innføring av nye rutiner og modeller som skal innarbeides i den daglige drift.

Opgavene er redigert etter satsingsområdene i kommuneplanen. I tillegg kommer generell oppfølging av kommuneplanens arealdel og kapittel "En kommune i endring", sistnevnte viser oppgaver knyttet til utvikling av egen organisasjon.

Privat sektor er tillagt et betydelig ansvar for gjennomføringen av kommuneplanens arealdel. Større og viktige private planer også synliggjort, men uten forslag til prioritering.

For nærmere beskrivelsen av enkelte plan- og prosjektoppgaver vises det til aktuelt sektorkapittel i handlingsprogrammets del 2. I rubrikk ytterst til høyre i plan- og utredningsmatrisen.

Følgende større og nye plan- og utredningsoppgaver i forhold til fjorårets program trekkes frem:

LANDSDELSENTER OG REGIONAL UTVIKLING

Kvadraturen i fokus

Som ledd i å styrke Kristiansands rolle som landsdelssenter, er det foreslått et arbeid med videreutvikling av Kvadraturen. Store utbyggingsprosjekter i Kvadraturen med kulturtilbud, handel og bolig forsterker behovet for å sikre at trafikkavviklingen blir tatt vare på. Dette må sees sammen med videre reguleringsplanlegging av ny E39 og sammenkoplingen av denne til Kvadraturen. De valg som gjøres nå vil være avgjørende for trafikkforholdene i flere 10-år framover og må derfor vies maksimal oppmerksomhet.

Storbyens regionale rolle

Det er satt i gang utredning for et storbyforskningsprosjekt som har som mål å se på betydningen av partnerskap mellom det offentlige, academia og næringsliv når det gjelder å få til verdiskaping. I prosjektet inngår en studie av internasjonale storbyers erfaring med slike nettverk.

VEKST- OG VERDISKAPING

Verdiskaping i storbyene

Tidligere storbyforskningsprosjekt som måler verdiskapningsevnen basert på stabile parametre følges opp for å kunne se utviklingen over tid.

LEVEKÅR OG LIVSKVALITET

Storbyforskningsprosjekter

Gjennom KS sitt storbyforskningsprogram får kommunen anledning til å framskaffe aktuell storbyespesifikk kunnskap som ikke fanges opp gjennom øvrig kommunalforskning eller andre forskningsprogrammer. I perioden gjelder dette bl.a tema som hvordan drive kriminalitetsforebygging blant barn og unge, oppfølging av bostedsløse, vurdering av alternative skoletilbud.

Helse – og sosial planer.

Omsorgsplanen vedtatt i 2003 skal revideres høsten 2006/våren 2007. Planen skisser kommunens behov for omsorgstjenester de kommende år. Kristiansand prioriterer utbygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger. *Barnevernsplanen* og *Fysioterapiplanen* vil også bli revidert i perioden.

Utrednings- og granskingsarbeidet vedrørende barnehjømmene

Oppstartet arbeid med granskings- og utredningsarbeid knyttet til barnehjømmene videreføres i 2007. Avhengig av granskingsutvalgets konklusjoner, må Kristiansand være forberedt på store erstatningskostnader.

Areal – og infrastruktur

Innen areal – og infrastruktur er bla. hovedplan for avløp, tilrettelegging for friluftsliv på Flekkerøya og brannsikring av 10 kvartaler i Posebyen nye oppgaver.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Strategi for bærekraftig utvikling

I 2007 vil det i tråd med bystyrets vedtak fremmes en strategiplan for bærekraftig utvikling som vil foreslå strategiske grep og prioriteringer på hvordan en skal følge opp Ålborgcharteret og kommuneplanens satsingsområde på dette området.

Bygningsvern

Gjennom en styrking av miljøvernenhetens ressurser til byantikvarstilling vil en i perioden få på plass tilstandsregistrering av fredede bygninger i Kristiansand og en gjennomgang av fredningslister og vurdering av nye fredninger i kommunen.

OPPFØLGING AV PRIVATE REGULERINGSPLANER

Eksempler på viktige private planer som vil ha fokus er Euroterminalen/NSB-området, bebyggelsesplaner i Sørlandsparken, reguleringsplan for Rona bydelssenter, diverse boligplaner.

EN KOMMUNE I ENDRING OG UTVIKLING

Arbeidsgiverpolitikk

En rekke nye plan- og utredninger foreslås som følge av omtalte utfordringer på dette feltet. Dette gjelder utredning om Livsfasepolitikk, medarbeiderundersøkelse, storbyprosjektet arbeidsgiverpolitikk i storby – omdømmeutfordring, rekruttering av innvandrere, og helse- og sosialsektors utredningsarbeider for rekruttering og deltid/heltid.

PLAN- OG UTREDNINGSPROGRAM 2007 – 2010

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Landsdelsenter og regional utvikling:							
Regionalt prosjekt for å fremme kvinners deltagelse likestilling – landsdelen Oppstart 06.	Agderrådet	v				Rådmannen/ stab	
*EU –prosjekt Likestilling. Tea for two	KS					Rådmannen/ stab	1.6
*Utviklingsprosjekt innen e- demokrati	Søknad ikke laget ennå					Rådmannen/ stab	1.6
*Storbyenes regionale rolle	Storbyforskning					Rådmannen/ stab	1.6
Melding om Kristiansand kommunes internasjonale engasjement på Kultursektoren. Startet opp -06	Bystyresak 174/01 – Kom.utvalgsak 89/04 – kommunens int. engasj.	v				Kultur sektor/stab	
Utredning om dans, teater og opera	Kulturpolitisk strategi for Kristiansand	o	v			Kultursektor/stab	
Regionalt arealprosjekt (ATP) startet i –05. Deltakelse fra Kristiansand kommune på tema: - Reg. grønnstruktur - Reg. boligpolitikk/ ”Urbal” - Vurdering av næringsareal	Knutepunkt Sørlandet ATP-utvalget			v		Teknisk sektor/ Byutv.enheten Parkvesenet Teknisk direktør Byutviklingsenheten	
Regionalt transportprosjekt (ATP), startet i -04. Deltakelse fra Kristiansand kommune.	Knutepunkt Sørlandet ATP-utvalget.				v	Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Samferdselspakke for Kr.sandsregionen, start i –05. Koordinering	ATP-utvalget	v				Teknisk sektor/ Miljøvernenheten	
Samferdselspakke for Kr.sandsregionen. Deltakelse fra Kristiansand kommune	ATP-utvalget	v				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
*Kvadraturen i fokus, styrking av Kristiansand som region- og landsdelsenter.		o	x	x	x	Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	6.6
Reguleringsplan for Kjevik, ny atkomst, for-Lenging rullebane m.m	Samarbeid med Avinor Og V-A f.k.	v				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Odderøya – reg.plan for museum, festival-område og kulturbasert næring, start i –06.		v				Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
*Museum Odderøya, vurdering av flytte- kostnader og finansiering		v				Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	7.6
Oppfølging av viktige/store private planer:	Regulant:					Oppfølging:	
Reg.plan Euroterminalen – NSB-området, revisjon/bebyggelsesplan startet i -05	<i>Euroterminalen AS Sjøfront Utvikling AS</i>					Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Reg.plan kvartal 7, startet i -05						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Utvidelse Dyreparken, startet i -05	<i>Dyreparken</i>					Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Vekst og verdiskaping:							
Strategisk næringsplan	Knutepunkt Sørlandet	v				Rådmannen/ stab	
*Kommunikasjonsstrategi for Kristiansand by		x				Rådmannen/ stab	1.6
*Verdiskapingsevnen i storbyene	Storbyforskningsprosjekt	o				Rådmannen/ stab	1.6
Strategiplan for landbruket		o		v		Teknisk sektor/ Parkvesenet	
Reguleringsendring Lumberområdet		o	v			Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Reguleringsplan for Idda		v				Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
Byutvikling Vestre Havn			o			Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Reguleringsplan parkeringsanlegg under Børsparken, startet i -05		v				Teknisk sektor/Parkeringsselskapet	
Reg.planer for E-39, samarb. med vegvesenet	Statens Vegvesen	v				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Revisjon av vedtektene til plan- og bygnings- lovens §69		o	v			Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Kommunedelplan for Vågsbygdveien, deltaking i prosjektarbeid.	Statens Vegvesen	v				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Lokalisering av båtverksteder		o, v				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	
Trafikkvurderinger Lund og Vågsbygd (Contram-modellen)	Statens Vegvesen	o				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Oppfølging av viktige/store <u>private</u> planer:	Regulant:					Oppfølging:	
<i>Bebyggelsesplaner Sørlands- parken, startet i -05</i>						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
<i>Reg.plan Rona bydelssenter startet i -05</i>						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
<i>Reg.planer Marvikssletta, startet i -05</i>						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
<i>Reg.plan Falconbridge, startet i -05</i>						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
<i>Reg.plan Elkem, startet i -05</i>						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
<i>Reg.plan og konsekvensutredning konsert- og teaterbygg Odderøya</i>	IKS					Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Levekår og livskvalitet:							
*Evaluering Suldalen bomiljøprosjekt		o	v			Rådmannen / stab	1.6
*Hvordan drive kriminalitetsforebygging blant barn og unge i storbyene	Storbyforskning/KS	o / x				Rådmannen/ stab	1.6
*Storbyforskningsprosjekt om oppfølging bostedløse	Storbyforskning,	o				Helse –sosial sektor	4.6
*Forventningsballanse i forhold til sosial aktivisering – helse- og sosials rolle						Helse- og sosial sektor	4.6
*Fysioterapiplan - rullering		o/v				Helse- og sosial sektor	4.6
*Omsorgsplanen – revisjon	Bystyret	v				Helse- og sosial sektor	4.6
Barnevernplan- rullering		o	v	v		Helse- og sosial sektor/ Barnevernstjenesten	
Rusplan – rullering	Helse- og sosialstyret	o	v			Helse- og sosial sektor	
Plan for psykisk helse - rullering		v				Helse- og sosial sektor	
*Eu –prosjekt HEPRO – Folkehelse	EU-prosjekt					Helse- og sosial sektor	4.6
*Utvikle en strategi for å ta vare på innvandrerbarn uten støtte fra foreldre		v				Helse- og sosial sektor	
*Vurdere sak om samarbeid med Mattilsynet og Dyrevernsnemda i forbindelse med katteproblematikken i byen. (Dyreverns tas med som et eget område i neste års handlingsprogram).			v			Helse- og sosial sektor	
*Bomiljøprosjekt Øvre Slettheia	Formannskap		v			Skoleetaten	8.6
IT-plan for grunnskolen		x				Skoleetaten	
*Vurdering av alternative skoletilbud	Storbyprosjekt	v				Skoleetaten	8.6
*Kriterier for ressurstildeling til elever med særskilte behov		v				Skoleetaten	8.6

*Gransking og erstatningsspørsmål knyttet til barnehjemmene		x				Administrasjonssektoren	7.6
*Melding om lokale bygg		o/v				Kultursektor/ Fritidsetaten	5.6
*Kommunedelplan for idrett og fritid. Revisjon hovedplan				o	v	Kultur sektor/ Idrettsetaten	5.6
Plan/utredn. For oppvekstsenter Lauvåsen		o	v			Teknisk sektor /Kristiansand Eiendom	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenestemråde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Detaljplanlegging av kyststien, div. strekninger		o	o	v o	v o	Teknisk sektor /Parkvesenet	
Hovedplan vann, revisjon		o	v			Teknisk sektor/Ingeniørvesenet	
*Hovedplan avløp		v				Teknisk sektor/Ingeniørvesenet	6.6
Støytiltak for kommunale veier		v				Teknisk sektor/Ingeniørvesenet	
Omregulering til sykehjem Presteheia	Helse og sosialsektoren	v				Teknisk sektor/Kristiansand Eiendom	
*Prosjektering parkering og turløyper på forsvarets tidl. Arealer Flekkerøya	Direktoratet for naturforvaltning	v				Teknisk sektor/Parkvesenet	6.6
*Normaler for utomhusanlegg, bla. Med tanke på god tilgjengelighet/universell utforming.		v				Teknisk sektor/Parkvesenet	6.6
*Brannsikring av Posebyens 10 kvartaler, planlegging		v				Teknisk sektor/Miljøverneheten v/byantikvaren	6.6
*Belyse utviklingspotensialet i eksisterende kommunale småbåthavner	Kristiansand Havn	o, v				Teknisk sektor/Kristiansand Eiendom	7.6
*Reguleringsplaner for friområder ved sjøen		o				Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	7.6
Oppfølging av viktige/store private planer:	Regulant:					Oppfølging:	
Reg.plan Oddane						Teknisk sektor /Plan- og bygningsetaten	
Reg.planer for 10 – 15 boligplaner årlig						Teknisk sektor /Plan- og bygningsetaten	
Reg.plan for Kroodden – Møvig						Teknisk sektor /Plan- og bygningsetaten	
Reg.plan gamle Andøy. 14 til boliger						Teknisk sektor /Plan- og bygningsetaten	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Bærekraftig utvikling:							
Forskningsprosjekt frivillighet i storby. Startet 06	Storbyforskning/KS	v				Rådmannen/ stab	
*Frivillighetsmelding for Kristiansand		v	v			Rådmannen/ stab	1.6
*Evaluering av medvirkningsopplegg ved store planprosesser. Startet 06	Storbyforskning/KS	x				Rådmannen/ stab	1.6
Strategiplan for bærekraftig utvikling		v				Teknisk sektor/ Miljøvernenheten	
*Tilstandsregistrering av fredete bygninger i Kristiansand			o		v	Teknisk sektor/ Miljøvernenheten v/byantikvaren	6.6
*Gjennomgang av fredningslister og vurdering av nye fredninger i Kristiansand			o		v	Teknisk sektor/Miljøvernenheten v/byantikvaren	6.6
Videre utvikling bussmetrostrengen			v			Teknisk sektor /Byutviklingsenheten	
Lavenergiboliger på kommunale tomter		v				Teknisk sektor /Kristiansand Eiendom	
Søppelforbrenningsanlegg, startet i -05		v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	
Revidere forskrift for avfallshåndtering, startet i -05		v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	
Vurdering av prosjekt grønt byggefelt/bygg for fremtiden		o,v		x		Teknisk sektor /Kristiansand Eiendom	
Se på muligheten for et regionalt biogassanlegg		v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	

Oppfølging av Arealdelen	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale /beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
I kommunal regi:							
Revisjon kommuneplanens arealdel – del av kommuneplanrevisjonen			o		v	Teknisk sektor/Byutviklingsenheten	
<i>Kommunedelplaner:</i>							
Indre kystsoneplan (Topdalsfjorden)				o		Teknisk sektor/Byutviklingsenheten	
Kommunedelplan Frikstadorrådet			o			Teknisk sektor/Byutviklingsenheten	
Revisjon Flekkerøyplanen, ny kom.delplan for strandsonen. Start i –05		v				Teknisk sektor/Byutviklingsenheten	
<i>Utrednings- og programarbeider:</i>							
Plan for utvikling av Tresse, arrangementer, kanal, lek			o		v	Teknisk sektor/Parkvesenet	
Bydelspark v. Vågsbygd kirke		o		v		Teknisk sektor/Parkvesenet	
Bydelspark Auglandsbukta		o		v		Teknisk sektor/Parkvesenet	
*Sammenstilling av plankart for Flekkerøya			o, v			Teknisk sektor/Byutviklingsenheten	6.6
<i>Kommunale reguleringsplaner:</i>							
Reg.plan Bragdøya, start i –05		v				Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
Reg.plan Ø Randøy, forsvarets areal		o			v	Teknisk sektor/ Parkvesenet	
Utvidelse Agder Naturhist. Museum/flytting av parkvesenets gartneri, start i –05		v				Teknisk sektor/ Parkvesenet	
Reg.plan kirkegård Voie, startet i –06	Kirkesjefen	v				Teknisk sektor/ Parkvesenet	
Reg.plan skytebaneanlegg Farvannet, startet –06		v				Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
*Skytebane Farvannet, vurdering av kostnader og finansieringsplan			v			Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
Revisjon kystsoneplanen mht "lokalmiljø med bevaringsverdi".		o				Teknisk sektor/ Byutviklingsenheten	

Oppfølging av Arealdelen	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
Oppfølging av viktige/store private planer:	Regulant:					Oppfølging:	
Lauvåsen, bebyggelsesplaner, bolig- og næringsformål, startet i –05						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Reg.plan Benestad boligfelt startet i –04						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Tangen, beb.planer boliger og næring, startet i –05						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Bjørndalssletta, reg.plan, start i –05						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Reg.planer boliger Oddemarka						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Beb.planer Nybyen til bolig- og næringsformål, start i –05						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	
Beb.planer Kjøita, bolig-, næring-, alm.nyttige formål start i –05						Teknisk sektor/ Plan- og bygningsetaten	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenestoområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
* = nye planer i forhold til HP 06-09							
En kommune i endring og utvikling:							
<i>Rullering av styringsdokumenter:</i>							
- Kommuneplanmelding/planprogram	Plan og bygningsloven		v			Rådmannen/ stab	
- Kommuneplan 2010 – 2022	Plan og bygningsloven		o		v	Rådmannen/ stab	
- Handlingsprogram/	Plan og bygningsloven	x	x	x	x	Rådmannen/ stab	
- Utbyggingsprogram –rullering		x	x	x	x	Teknisk direktør/	
- Geodataplan (samordning og effektivisering av kartoppgavene), startet i –05.		v				Teknisk sektor /Oppmålingsvesenet	
- Beslutningsgrunnlag for driftsopplegg av småbåthavnene	Kristiansand Havn	v				Teknisk sektor /Kristiansand Eiendom	
- Revisjon – Skolebehovsplanen		v	v	v	v	Skoleetaten	
- Revisjon av Barnehagebehovsplan		v	v	v	v	Barnehageetaten	
<i>Kvalitet:</i>							
- Kartlegge status ift tverrsekorielt samarbeid						Rådmannen/ stab	
- Berthelmann evaluering. Siste status gjennomført 06.			X		x	Rådmannen/ stab	
- *Revisjon av normer for vann- og avløpsanlegg		o,v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	6.6
- *Revisjon av lokal forskrift om vann- og avløps- gebyrer		o,v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	6.6
- *Planlegging av resipientundersøkelser		o,v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	6.6
- Kommunens veinormaler, revisjon		v				Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	
<i>Modernisering:</i>							
- *Kommunikasjonsstrategi for Kristiansand kommune		v				Administrasjonssektoren	7.6
- *Omstilling i storbyene	Storbyforskning					Helse-sosial- NAV	4.6
- 6-timers dag i omsorgstjenesten	Helse- og sosialstyret					Helse- og sosial/ Omsorg	
- Mottakskolen – vurdering av alternative desentraliserte modeller		x				Skoleetaten	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
- Alternativt skoletilbud		x				Skoleetaten	
- Administrasjon/støttetjenester – ressursbruk og effekt – sentralt - enhet		x				Skoleetaten	
- Sammenslåing av enheter i skoleetaten		x				Skoleetaten	
Arbeidgiverpolitikk:							
- *Arbeidgiverpolitikk i storby	Storbyforskning/KS	x				Rådmannen/ stab	1.6
- *Medarbeidertilfredshet		x		x		Rådmannen/ stab	1.6
- *Livsfasepolitikk. Startet opp 06		v				Rådmannen/ stab	1.6
- *Handlingsplan for rekruttering av innvandrere. Revisjon		o	v			Rådmannen/ stab	1.6
- *Hvordan beholde og rekruttere personal – helse/sosial			o/v			Helse – og sosial sektor	4.6
- *Heltid og deltid i helse- og sosialsektoren.		v				Helse – og sosial sektor	4.6
Beredskap:							
- Rullering av beredskapsplan		v				Helse – og sosial/ Samfunnmedisinsk enhet	
- *Etablere kompetanseplan		v				Helse – og sosial/ Samfunnmedisinsk enhet	
- Beredskapsplan for dammer , revisjon			v			Teknisk sektor / Ingeniørvesen	
- Beredskapsplan for avløp		o	v			Teknisk sektor / Ingeniørvesen	
Brukerundersøkelser:							
- Hjemmetjenesten		x		x		Helse- og sosial sektor	
- Institusjonstjenesten			x		x	Helse- og sosial sektor	
- Tjenesten for utviklingshemmede			x		x	Helse- og sosial sektor	
- Psykiatritjenesten			x		x	Helse- og sosial sektor	
- Flykningetjenesten			x		x	Helse- og sosial sektor	
- Helsetjenesten		x		x		Helse- og sosial sektor	
- Sosialtjenestene			x		x	Helse- og sosial sektor	

Navn på plan / utredning - redigert etter kommuneplanen * = nye planer i forhold til HP 06-09	Vedtak/Føring/avtale med andre, eventuelt lovpålagt	Oppstart (o) / vedtak (v) Gjennomføres (x)				Ansvarlig sektor/ tjenesteområde	Omtale/ beskrivelser se HP del 2, sektorprogram Kapittel:
		2007	2008	2009	2010		
- Barneverntjenesten		x	x	x	x	Helse- og sosial sektor	
- DuViTo		x	x	x	x	Helse- og sosial sektor	
- Grunnskole - elever		x	x	x	x	Skoleetaten	
- Grunnskole - foreldre		x	x	x	x	Skoleetaten	
- SFO			x	x	x	Skoleetaten	
- Barnehage - foreldre			x		x	Barnehageetaten	
- Brukeradferd bibliotek	Storbyforskningsprosjekt	x				Kultursektor/ Bibliotekstjenesten	
- Samsen kulturhus			x			Kultursektor/ Fritidsetaten	
- Idrettsanlegg			x		x	Kultursektor/ Idrettsetaten	
- Gjennomføring av inv.prosjekt		x	x	x	x	Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
- Renholdstjenester			x		x	Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
- Vaktmestertjenester			x		x	Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
- Prosess bak vedlikeh.plan og gj.før			x		x	Teknisk sektor/ Kristiansand Eiendom	
- Vann, avløp, off. toiletter og vei		x		x		Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	
- Renovasjon		x		x		Teknisk sektor/ Ingeniørvesenet	
- Feiertjenester		x		x		Teknisk sektor/ Brann- og feiervesenet	
- Parker, badeplasser, lekepl, m.m		x		x		Teknisk sektor/ Parkvesenet	
- Forsøpling		x		x		Teknisk sektor/ Miljøvernheten	

7 SAMLET INVESTERINGSOVERSIKT 2007-2010

Prosjekt-nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
1	RÅDMANNENS STAB											
4100000	Kirken Den Norske (eksl.mva)	Løpende	8 680		2 270		2 030		2 260		2 120	
	Oddernes kapell, krematorieovn	5 000	4 000								4 000	
4104000	Voie Kirkegård (ekskl. mva)	30 000	24 000		2 400		20 000		1 600			
4100000	Egenkapitaltilskudd pens. Kriken	Løpende	600		200		200		200			
5333008	Levekårsprosjekter, fra 5.1 (Justvik)	8 000	1 500		1 500							
	SUM:		38 780		6 370		22 230		4 060		6 120	
2	BARNEHAGE											
	SUM:											
3	HELSE- OG SOSIAL											
4300002	EDB-anlegg	Løpende	3 000		750		750		750		750	
9998000	Ekst.ord. arbeid/HS-sektor	Løpende	8 000		2 500		2 000		2 000		1 500	
4300004	Nytt kjøkken - utstyr	Løpende	1 200		300		300		300		300	
4300006	Trygghetsalarmer	Løpende	2 600		650		650		650		650	
7397000	Startlån	Løpende	180 000		45 000		45 000		45 000		45 000	
4300026	Inventar Kløvertun	4 500	4 500				4 500					
4300028	Carport, sonekontorer 3 plasser	1 050	1 050		350		350		350			
4300029	Flytteutgifter ombygging sykehjem	2 300	2 300		1 900		200		200			
	SUM:		202 650		51 450		53 750		49 250		48 200	

Prosjekt- nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt- kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
4	KULTUR											
4400000	Arb. miljøtiltak	Løpende	464		116		116		116		116	
4484000	Rehab.prosj. Idrett	Løpende	3 200	716	800	179	800	179	800	179	800	179
4481101	Hommeren - kunstgress		5 000	2 500	5000	2500						
4400002	Kultursenter Vest	2 300	2 300				2 300					
4400006	Rosegården, enøktiltak Varmep./SD	373	373		373							
4400007	Vågsbygd kulturhus, inventar	1 000	1 000		1 000							
4480711	Karrus idrettspark, lager	2 500	2 500		2 500							
4482602	Sukke vann, utskifting banedekke	3 500	3 500	1 750	3 500		1 750					
4483002	Presteheia-banen, garderobeanlegg	2 900	2 900	700	2 900		700					
9431211	Bibliotek, bedre tilgjengelighet funks.h.	150	150		150							
	SUM:		21 387	5 666	16 339	2 679	3 216	2 629	916	179	916	179

5.1	TEKNISK											
	Teknisk direktør, utb.områder											
9009020	Justneshalvøya, infrastruktur	15 000	15 000		15 000							
9952020	Lauvåsen, infrastruktur	8 000	8 000		8 000							
	Ingeniørvesenet											
5380001	Felles bil- og maskinpark	Løpende	34 000		8 500		8 500		8 500		8 500	
5383002	Etablering av sonestasjon Dalane	2 683	2 683		2 683							
	Veier											
5330000	Arb.pl./Aksjon skolevei og gang/sykelv.	Løpende	15 750		3 750		4 000		4 000		4 000	
5333004	Alternativ transportf.	Løpende	2 314		2 314							
5333014	Delbidrag g/sv. Fv 10 Dvergsnesv.	100	100		100							
5333011	Delbidrag g/sv. Fv 8 Østerøya Felt B	100	100				100					
5333012	Delbidrag g/sv. Fv. 8 Vesterøya Fløyb.	100	100						100			
5200008	Tilskudd større veibreder	Løpende	1 000		250		250		250		250	
	Ve- og gatebelysning											

Prosjekt-nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
5340000	Vei- og gatebelysning	Løpende	8 000		2 000		2 000		2 000		2 000	
	Vannverket											
5360000	Arbeidsplanen	Løpende	58 000		12 000		14 000		16 000		16 000	
5363011	Torsvikheia hovedbasseng	13 000	3 500		3 500							
5363013	Utvidet vannbehandling Rossevann	25 000	25 000				10 000		15 000			
5363014	Styrking vannforsyning Eidet	11 000	11 000		3 000				8 000			
5363015	Vannforsyning Strømme	4 500	4 500		4 500							
5363007	Utsifting av Rossevannsledningen	20 400	5 000								5 000	
5363012	Styrking av forb. Krossen - Dueknipen	5 000	5 000				5 000					
5363019	Hovedvannledning Hånes - Lauåsen	1 300	1 300		1 300							
5363018	Basseng for Lauåsen tilkn. til Sør.p.	12 500	12 500		6 000						6 500	
	Avløp											
5370000	Arbeidsplanen	Løpende	75 200		18 800		18 800		18 800		18 800	
5373001	Utsiftingning - pumper	Løpende	5 000		1 000		1 000		1 000		2 000	
5373003	Avløpsv. Flekkerøy - kjemisk rensing	21 000	14 000		7 000		7 000					
5373005	Opprusting av Korsvik kloakkrenseanl.	14 000	14 000		5 000		5 000		4 000			
	Renovasjon - avgiftsfinansiert											
5310001	Arbeidsplan	Løpende	250		250							
5313007	Ny renovasjonsordning - hytter	500	500		500							
	Brann- og feiervesenet											
5114517	1. utrykkingsbil	2 900	2 900				2 900					
	Diverse kjøretøyer/utstyr	1 000	1 000								1 000	
	Miljøverneheten											
5841300	Miljøbyprosjekter	Løpende	2 000		500		500		500		500	
5841800	Brannsikring av Posebyen	1 700	1 700		200		500		500		500	
	Oppmålingsvesenet											
5614518	Kartajourhold	Løpende	1 900		400		500		500		500	
5634519	Teknisk utstyr	950	150		150							

Prosjekt-nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
	Parkvesenet											
5930013	Ravnedalen, adkomstvei	350	350		350							
5933252	Nybyen, ferdigstillelse av klatrevegg	400	400		400							
5936000	Friluftslivtiltak	Løpende	1 000		250		250		250			250
5930000	Nærmiljøtiltak	Løpende	2 800		700		700		700			700
5930800	Nærmiljøpark/grønn skoleg.	Løpende	800		200		200		200			200
5900003	Små stygge steder	Løpende	400		100		100		100			100
5930014	Belysningsplan, Torvet	2 000	2 000		2 000							
5933252	Nybyen, byggetrinn 1, bydelspark	1 100	1 100		1 100							
	SUM:		340 297		111 797		81 300		80 400			66 800

5.2	KRISTIANSAND EIENDOM											
	Prosjektavdelingen (Skole)											
9072010	Hommeren (inkl. idrettshall)	109 600	48 893	5 100	48 893	5 100						
9009010	Havlimyra (inkl. idr.hall/7'er)	167 800	167 800	9 800	24 000		55 000		88 800		9 800	
9009020	Havlimyra - infrastruktur	8 000	8 000		8 000							
9115020	Avsetn. Dvergsnes skole, påbygg/tomt	67 100	60 172	1 000	23 500		22 844		13 828		1 000	
9035020	Lindebøskauen skole	59 930	55 415		31 679		23 736					
9952000	Avsetn. Lauvåsen skole	23 500	23 500		18 500				5 000			
9170051	Sjøstrand, oppgradering	29 932	29 932		1 500		20 000		8 432			
	Grim, oppgradering	41 755	26 500						1 500			25 000
	Solholmen, oppgradering	46 000	46 000				1 000		24 000			21 000
9290020	Øvre Slettheia (inkl. 6,5 mill kr levekår)	21 810	21 810		2 250		12 000		7 560			
	Karl J.Minne, oppgradering	48 585	30 400						1 000			29 400
9170060	Sjøstrand, akuttiltak gruppe 1 i beh.u	8 594	8 594		4 500		4 094					
	Grim, akuttiltak gruppe 1 i beh.ut.	1 818	1 818									1 818
	Solholmen, akuttiltak gruppe 1 i beh.u	3 843	3 900						3 900			
9953000	Karl J.Minne, akuttiltak gruppe 1 i beh.u	2 160	2 160									2 160
9953000	Akuttiltak skoler	34 400	34 400		10 000		8 500		8 500			7 400
9115030	Dvergsnes skole, dusjanlegg	4 000	4 000		4 000							
	Delsum skole		573 294	15 900	176 822	5 100	147 174		162 520	10 800		86 778
												0

Prosjekt-nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
	Prosjektavdelingen (Barnehage)											
	Etterslep vedlikehold											
9530030	Karuss barnehage	3 136	2 000		2 000							
9383020	Roligheden barnehage-utv. Naturbase	1 854	1 854	403	1 854	403						
9386010	Øvre Slettheia barnehage - modul	1 356	1 356	245	1 356	245						
9393030	Bergtorasvei barnehage - utv. 1 avd.	4 549	4 549		1 000		3 549					
9394030	Linerla barnehage-opparb. Parkplass	169	169		169							
9373010	Oddernes barnehage tilbygg vognrom	675	675		675							
	Havlimyra barnehage, avsetning	23 000	23 000				2 000		21 000			
	Marvika barnehage, avsetning	28 000	28 000				1 000		5 000		22 000	
	Øvre Slettheia barnehage - ny avsetn.	7 500	7 500				500		7 000			
9982010	Donn-huset, avsetning	7 500	7 500		3 000		4 500					
	Delsum barnehage		76 603	648	10 054	648	11 549		33 000		22 000	
	Prosjektavdelingen (H/S-sektor)											
9337010	Avsetn. Presteheia sykehjem	165 500	162 500		22 000		35 000		105 500			
9341040	Ombygging Straitunet	176 431	70 974	30 400	70 974	30 400						
9344010	Ternevik, ombygging og oppgradering	45 535	45 535		12 000		33 535					
9343020	Grimtunet, ombygging og oppgradering	23 975	23 975				2 000		21 975			
9344020	16 sykehjems plasser Ternevig	30 000	30 000		10 000		20 000					
	Prosjektering - boliger utv.hemmede	500	500				500					
	Delsum H/S sektor		333 484	30 400	114 974	30 400	91 035		127 475			
	Prosjektavdelingen (kultur)											
9599040	Svømmehall	100 000	87 000		10 000		38 500		38 500			
9432020	Utlån -Agder Naturm. 3. Btr.	12 380	8 830		2 000		6 830					
9038010	Teater- og konserthus	374 500	306 700		-		200 700		106 000			
9980010	Avsetn. Ishall - Idda	42 000	41 690	10 000	4 690		37 000		10 000			
5200017	Utvikling av Idda området	500	500		500							
9433010	Myren gård, vedlikehold	3 500	3 500		3 500							
	Flerbrukshall, Grim og Dvergsnes		2 000								2 000	
	Delsum kultur		450 220	10 000	20 690		283 030		144 500	10 000	2 000	

Prosjekt-nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
	Prosjektavdelingen (øvrige)											
9952001	Utsifting PCB	14 000	5 600		5 600							
9953001	Brannsikring	27 666	4 006		4 006							
5200011	Miljøopprydding Torsviga		2 000		2 000							
	Delsum øvrige		11 606		11 606							
8*	Eieravdelingen (utbygging)											
	Utbyggingsområdene	Løpende	142 902	227 065	68 382	159 516	34 770	19 397	24 731	35 954	15 019	12 198
	Eieravdelingen (øvrige)											
7000000	Punktkjøp / salg.	Løpende	4 500	20 300	1 500	14 300	1 500		1 500	6 000		
9336050	Avsetn. Tollbodgaten 26 - tilbygg 2007	9 800	9 800		9 800							
9901060	Rådhuskvartalet - utvikling		3 500		3 500							
5200016	Energiprogram	14 000	14 000		1 700		5 200		4 900		2 200	
9978201	Gjesteavna, kjøp og oppgradering	7 300	3 800		3 800							
5200015	Skytebane Farvannet, videref.1 tert.	700	700		300		400					
1520020	Regulering Odderøya, videref.1.tert.	725	725	300	725	300						
9919010	EVA-senteret rehabilitering		1 500		500		1 000					
9979010	Rodestasjon		300		300							
5930023	Wilds Minne, erstatningsareal	1 300	1 300		1 300							
1950000	Veikryss Narvika	60 000	25 000		25 000							
5200007	Kjøp av grunn gang/sykelveier	Løpende	3 200		800		800		800		800	
5200005	Sikring av friområder	Løpende	24 000	14 000	6 000	3 500	6 000	3 500	6 000	3 500	6 000	3 500
9993000	Opprustning av bygg	2 500	2 500		2 500							
	Delsum eieravdelingen		237 727	261 665	126 107	177 616	49 670	22 897	37 931	45 454	24 019	15 698
	Småbåthavner											
4119206	Ekstraordinære investering - småbåth Auglendsbukta - mudring		2 000						1 000		1 000	
4119253	Narviga - nye brygger		1 800		700		1 100					
4119371	Hånesbukta - ramme		2 000		2 000							
4119391	Lahelle brygge - ramme		1 400		1 400							
	Dvergsnesbukta - prosjektering		0									

Prosjekt-nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt-kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
4119441	Strømkontakter - brygger		800		200		200		200		200	
4119306	Justvik reguleringsplan		150		150							
	Kuholmen utskriftning av brygge		1 500						1 500			
4119210	Miljøstasjoner avfallshåndtering		100		100							
4119260	Ronsbukta, erhvervelse		3 000		3 000							
	Delsum småbåthavner		12 750		7 550		1 300		2 700		1 200	
	SUM:		1 695 684	318 613	467 803	213 764	583 758	22 897	508 126	66 254	135 997	15 698

6 ADMINISTRASJONSSEKTOREN												
4600013	Sikkerhetsforbedring - EDB	Løpende	2 000		500		500		500		500	
4600014	Kapasitetsforb. sentr. EDB-mask.	Løpende	2 000		500		500		500		500	
9002000	Ombygging/oppussing Torvområdet	Løpende	2 000		500		500		500		500	
4600012	Kontormaskiner:	Løpende	1 000		250		250		250		250	
4600016	Oppgradering av KRIS		600	600	600							
4600029	Takseringsprosjekt		700	400	400							
1150000	Modernisering		9 500	6 000	2 000		1 500		1 500		1 000	
	SUM:		14 000		4 750		3 250		3 250		2 750	
7 SKOLE												
4700015	EDB-utstyr til undervisning	Løpende	5 600		1 400		1 400		1 400		1 400	
4700003	Opprusting av skolegårder, utearealer	Løpende	4 000		1 000		1 000		1 000		1 000	
4700028	Opprustning utearealer, Aktiv ute	Løpende	3 000		1 000		1 000		1 000		0	
4700018	Reserve - strakstiltak/skole, fra 5.2	Løpende	4 000		1 000		1 000		1 000		1 000	
	SUM:		16 600		4 400		4 400		4 400		3 400	

Prosjekt- nummer	Investeringsprosjekter	Prosjekt- kostnad	2007-2010		2007		2008		2009		2010	
			Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg	Sum	Herav tilsk. ref., salg
9	SEKTOR 9											
7155000	Utlån Kristiansand Teater	3 095	2 400	0	600		600		600		600	
7155003	Utlån Start ny stadion	30 000	20 000		20 000							
7155005	Utlån Vågsbygd Samfunnshus	50 000	50 000		50 000							
7155010	KNAS, overført fra 5.2	Løpende	0	80 000		20 000		20 000		20 000		20 000
7155001	Avdrag Hestmannen til kap.fond	2 000	0	2 000		2 000						
7399000	Øvrige avdrag til fond	Løpende	0	3 400		850		850		850		850
7950103	Avdrag utlån til Energiv.fond	Løpende	0	1 364		341		341		341		341
7170002	Sørlandshallen, egenkap.tilskudd	2 000	2 000	0	2 000							
7155006	Sørlandshallen, ansvarlig lån	1 500	1 500	0	1 500							
7170000	Egenkapitalinnskudd KKP	27 600	27 600	0	9 200		9 200		9 200			
7170001	Egenkapitalinnskudd KLP											
	SUM:		103 500	86 764	83 300	23 191	9 800	21 191	9 800	21 191	600	21 191
	BYKASSEN - TOTALT		2 432 898	411 043	746 209	239 634	761 704	46 717	660 202	87 624	264 783	37 068

8 BETALINGSSATSER